

Tule sünnipäevamatkale!

Pühapäeval, 28. oktoobril kl 11 toimub Hiiumaa valla sünnipäeva puhul ühine matk Inna Lepikuga RMK Leemeti metsaonni juurest. Matka lõpetuseks saab koos vallavanemaga teed juua ja suppi süüa. Loositakse auhindu fotoekskursiooni edukalt läbinute vahel

HIIUMAA TEATAJA

Sündisid uued vallakodanikud

GRETEL RAJANG

ALEXANDER LJUBTŠENKO

MIINA-SARAH SIKK

TOM LUKAS

MATTIAS UNDU

OSKAR KIIVRAMEES

Õnnitleme vanemaid!

Hiiumaa valla väljanne. Tasuta.

November 2018, nr 11

Hiiumaa vald tähistab sünnipäeva

Hiiumaa valla sünnipäevanädala puhul küsisime hiidlastelt ja Hiiumaa sõpradelt, valaametnikelt ja ettevõtjatelt ning külalistelt, kuidas valla esimene aasta on läinud, mis on valdkonnas, piirkonnas või ka vallas tervikuna aasta jooksul läinud hästi ja/või vajab veel tööd, mida saaks teised omavalitsused eeskujuks võtta ning mida võiksime veel läbi mõelda – millised on Hiiumaa valla esimese aasta lood.

Enn Randmaa, Kalana küla:

Hiiumaa valla esimene aasta on kenasti mööda läinud, arvan ma. Osavaldade moodustamine tekitas veidi imestust, aga eks elu olegi nii, et kui jonnivale lapsele prääniku pihku pistad, unustab ta liivakasti.

Hiiumaa läänepoolseimas tipus elades tunnetame, et oleme Hiiumaa vallas olemas. Me ei ole enam unustusse jäänud täpik kaardil, vaid reaalse arenguplaanidega küla.

Entusiastlikud Kalana küla ja Hiiumaale pühendunud inimesed on valmis panustama, kuid külaelu edendamiseks ei piisa ainult külaelanike vabatahtlikust tegevusest. Viimasel aastal oleme vallaga palju koostööd teinud, arutanud küla arenguvõimalusi ja reaalseid meetmeid tulemuse saavutamiseks.

Erilist kiitust tahan jagada vallavanemale ja loodan väga, et teotahet ja sära tema silmades ei suudeta kustutada. Jõudu ja jaksu talle ja tema meeskonnale!

Kärdla osavallavanem Lauri Preimann:

Sünnipäevamõtted ühinenud vallast:

Osavaldade sama valdkonna spetsialistide koostöö on silmnähtavalt aktiivsem ja kvaliteetsem infovahetusega kui varem. Selle tulemusel on palju otsuseid ja protsesse vallaüleselt kodanikele läbipaistvamaks ja ühtlasemaks muutunud.

Uued ülevallalised osakondade spetsialistid kujundavad terviknägemust ja toetavad osavaldade spetsialiste.

Toimib osavaldade koostöö suuremate hangete puhul, mistõttu puudub dubleerimine hanketegevustes, mis omakorda tagab ressursi mõistliku ja efektiivse kasutamise.

Kindlasti on veel valdkondi, kus saab efektiivsust ja tulemuslikkust tõsta. Hiiumaa vald on oma territooriumilt ja elanike arvult nii väike, et igas saare nurgas puudub vajadus jalgratast leiutada. Kindlasti on kommunaalmajandus üks selline, kus annab saareüleseid tegevusi ühiselt soodsamalt korraldada, kui seda teeb igaüks eraldi.

Ajakirjanik ja koolitaja Märt Treier:

Olen Hiiumaa suure sõbrana märganud oma lemmiksaare võimuasjade juures kõike: säravaid silmi, häid algatusi, toredat hõõrumist ja muud, mis käib igapäevaelu juurde. Aga kui püüan võtta seisukoha saarel tegutseva ettevõtjana, siis on minu ettekujutus tublist valitsemisest lihtne.

Tegelikult ju inimene ei peagi aru saama, et kuskil talitab üks või mitu valda. Ta tahab osa saada hoopis konkreetsematest asjadest: et elekter ei käiks igakuiselt ära, et Internet saaks lõpuks majja, et alles oleks poed ja sularaha, et laevad ja lennukid liiguksid iga ilmaga, et teed oleks korras ja kaasaegsemad. Paljud on ju hästi. Hindan valla ponnistusi poebussi rindel, tean, et võideldakse ka Interneti ja stabiilsema elektri eest. Lennuki peale võib vist varsti lootma hakata ja ehk saavad meremehedki oma tööandjaga kaubad tehtud. Rõõmustan, et Käina Konsum peab laienemiskava, samas innustan valda-riiki panustama palju jõulisemalt saare sisepiirkonna teede mustkatte alla viimise.

Niisiis on head omajagu ja õnneks jääb ka arenguruumi. Korras ühendused on need, mis aitavad tulevikus Hiiumaale tuua ka need, keda siin väga vaja läheb – endaga hästi toime tulevad toredad inimesed. Jõudu vallale ja head sünnipäeva!

Võrumaa arenduskeskuse juhatusel liige Tiit Toots:

Külastasime koos Võru maakonna omavalitsusjuhtidega Hiiumaa valda septembri alguses. Lisaks kogemuste vahetamisele oli küllastamise üheks põhjuseks see, et Hiiumaa vald läks peale haldusreformi teist teed kui ülejäänud Eesti omavalitsused – Hiiumaa vallas on kasutusel osavaldade põhine valitsemissüsteem. Kogemus, mida meiega jagasid vallavanem, volikogu esimees ja Kärdla osavallavanem tundus meile eemalt vaatajatena positiivne – läbi osavaldade hoitakse tugevat sidet kogukondadega ning kohalike küsimuste lahendamine on toodud võimalikult inimestele lähemale. Lisaks on positiivne see, et osavallakogude kaudu on valla juhtimisse kaasatud noorte, külakogukondade ja ettevõtjate esindajad. Seega saavad valitsemisel kaasa rääkida erinevad sihtrühmad ning on tagatud valitsemise laiapõhjalisus. Kindlasti hoiame siitpoolt teie tegemistel silma peal ning loodetavasti on kõigil Eesti omavalitsustel teie kogemusest midagi õppida. Soovime Hiiumaa valla inimestele palju õnne valla sünnipäevaks ja jõudu, jaksu ning nutikust järgmisteks aastateks!

Hiiumaa noortevolikogu esimees Triin Helimets:

Hiiumaa valla esimene aasta on möödunud positiivselt. Noortevaldkonnast võib välja tuua vallavolikogu poolt ühehäälselt Hiiumaa noortevolikogu põhimääruse vastu võtmise ja kogu saart hõlmava noortevolikogu loomise.

Sellel anti võimalus kaasa rääkida valla töös kõikidele Hiiumaal elavatele või õppivatele noortele.

Volikogu fraktsiooni Ühine Hiiumaa esimees Üllar Padari:

Esimene aasta Hiiumaa vallavolikogus on olnud väga huvitav ja õpetlik aeg. Kuigi vald on moodustunud endistest valdadest, kus asjaajamise ja arendamise kogemusi palju, on Hiiumaa vald ikka kui uus üksus, mis põeb oma väikeseid lastehaigusi ning kus lihvitakse nurki ja inimesed volikogus katsuvad üksteise piire. See on kõik loomulik protsess uues organisatsioonis.

Volikogus on opositsioon mitmel korral välja toonud, et osavaldadesse ei jõua investeeringuid ja toimib kuidagi Käina-Kärdla liin. Seda just suurte investeeringuobjektide tegemisega Käinas (Tuuletorn) ja Kärdlas (Keskväljak, lasteaed). Tuleb meelde tuletada, et suurte investeeringute tegemiseks kasutatakse ära ka vabatahtlik liitumispreeemia, mis toodi maale just endise Käina ja Hiiumaa valla vabatahtliku ühinemisega. Kuidas liitumispreeumiat kasutatakse, on ühinemislepingus kirjas ja kajastab liitunud valdade tahet investeerida kindlasse objekti. Oleksid vabatahtlikult liitunud ka endine Emmaste ja Pühalepa vald, oleks täna liitumispreeumiaid kasutada umbes 1,1 miljonit eurot rohkem ja oleks põhjust rääkida suurematest tegemistest ka Emmastes ja Pühalepas.

Väga positiivne on, et volikogus on nii opositsioon kui koalitsioon. See on eeldus hea diskussiooni tekkeks. Diskussiooni edukaks juhtimiseks on õppimismaad veel nii koalitsioonil kui opositsioonil. Tihti jääb mulje, et eelnõusse tehtud parandusettepanek ei teeni mitte valla huve, vaid on mõeldud pigem selleks, et ettepaneku tegija silma paistaks. Vahel me takerdume iseenda poolt seatud reeglisse, mis saab takistuseks näiteks „vaba mikrofoni“ jaoks. Suuremate ja mahukamate eelnõude aruteluks võiks kaaluda seminari vormis terve volikogu koosseisuga „kärjate“ koosolek teha, kus lepatakse kompromissid kokku ja ei kaotata silmist Hiiumaa huve.

* Hiiumaa Teataja pakkus võimalust kommentaariks kõigile vallavolikogu fraktsioonide esimeestele

Hiiumaa arenduskeskuse juhataja Liis Rummelg:

Ühinenud vallas toimetama asudes tekkis üpris ruttu küsimus – miks me ei ole juba varem Hiiumaad üheks liitnud? Kui varasemalt on minu valdkonnas kokkulepete tegemine olnud keerukas, sest kooskõlastusi on tulnud teha nelja osapoolega ning mitmete erinevate spetsialistidega, siis nüüdses vallas on asjaajamine oluliselt lihtsam ja kiirem.

Positiivsest küljest saan öelda, et oleme oma tegevustega Kärblast aina rohkem jõudmas osavaldadesse, seda tänu terve maakonna vaate koondumisele vallavalitsusse – ühe hea praktikana oleme näitena juba koolitamas Kõrgessaare piirkonna elanikke ning peatselt jõuame koolitustega Emmastesse ja Käinasse.

Väljaspool Hiiumaad vaadatakse meid ja vaatame ka ise saart tervikuna – Hiiumaana, ääretult suur rõõm on tõdeda, et täna saame ka seestpoolt tunda terviklikku Hiiumaad! Arenduskeskus koostöös vallaga töötab aga edasi, et ettevõtlus- ja külastuskeskkonnas toimimine oleks nii vallakodanikule kui Hiiumaa külastajale võimalikult lihtne.

Soovin Hiiumaa vallale ja kõigile hiidlastele toredat vala esimest sünnipäeva ning palju jaksu valla edasiseks arendamiseks!

Saaremaa valla abivallavanem Mart Mäeker:

Väga raske on anda sisulist hinnangut Hiiumaal toimuvale, sest sarnaste probleemide ja ülesannete puhul on sisulised lahendused ikkagi erinevad.

Kõige suurem erinevus – Saaremaal on kogu poliitiline ja täidesaatev võim koondatud Kuressaarde, Hiiumaal on nii täidesaatev võim kui ka õigus otsustada suure osa eelarve üle jäetud kohtadele. Saaremaa valla teenuskeskustes on spetsialistid, kes lahendavad probleeme kohtadel, kuid juhtida ei ole ei eelarvet ega inimesi.

Hiiumaal oli selline haldusreform võimalik, kuna vallad ei olnud liialt erinevate suuruste ja haldussuutlikkusega, Saaremaa endised omavalitsused olid väga erinevad elanike arvult – 300-13 000 inimest ja selline lahendus ei oleks töötanud. Kindlasti mängis Hiiumaal oma osa ka Kärbla ning Kõrgessaare ühinemise negatiivne kogemus ja sellega seotud hirmud.

Hiiumaa on lükanud vajaliku otsuse tegemise kaugemas tulevikku, aga minu meelest on seda vältida väga raske. Uue põlvkonna vajalikul tasemel spetsialiste täna palgataseme juures pikemas perspektiivis võimalik palgata ei ole.

Kui vaadata probleeme, mis Saaremaal pärast ühinemist ühinenud valdadest välja tulid, siis ma ei kujuta ette, mis seis oleks olnud nelja aasta pärast, kui ühinemisega oleks veel aega läinud.

Saaremaal on seoses ühinemisega kindlasti palju probleeme ja tehakse ka vigu, aga vigade tegemine toimub vähemalt õiges suunas. Kuidas püstitatud eesmärkidega hakkama on saanud, selgub vast selle valimisperioodi lõpuks.

Valla rahandusosakonna juhataja Inge Elissaar:

Valla rahandusosakond on oma tööd aasta jooksul ümber korraldanud, et toimida veelgi efektiivsemalt: enne ühinemist oli valdades rahandusalal 13,5 töökohta, aasta algul 12, täna 10 ja uuest aastast 9 töökohta. Meil on väga tubli ja tasemel kaader: keeruline eelarve on tasakaalus, arved ja palgad õigeaegselt makstud!

Hiiumaa valla eelarve erineb teistest omavalitsuste eelarvetest osavaldade mudeli tõttu: igal osavallal on oluline tulek ja rakendatav investeerimiskonto põhimõte. Sellest tulenevalt on eelarve protsess töömahukam.

Eelarve maht 2017. ja 2018 aasta võrdluses on kasvanud ligi 2,4 miljonit ehk 15,6% jõudes 17,6 miljoni euroni. Osaliselt on kasvu põhjuseks maavalitsusest üle tulnud kohustused sh maakonna transpordikorraldus. Peatselt saab kinnitatud valla arengukava, mille osa ka eelarvestrateegia.

Hiiumaa noortevolikogu aseesimees Johanna Aaslepp:

Hiiumaa valla esimene aasta on edukas olnud. Väga kiiresti on suudetud vastu võtta igasuguseid otsuseid, mis teevad Hiiumaale head, näiteks sotsiaalmaja. Samuti toetatakse noorte omaalgatusi. Kuna ma ise olen Hiiumaa Mudeliklubi liige, siis olen ka seda tähele pannud, kuidas meie vald toetab MTÜsid ja igasuguseid sporditegevusi.

Hiiumaa vallavolikogu esimees Aivar Viidik:

Tuleb tunnistada, et Hiiumaa vald ei sündinud kergelt. Vabatahtlikud ühinemisläbirääkimised olid liiva jooksud, oma suveräänsuse säilitamiseks oli osa valdu ette võtnud kohtutee, lisaks oodati mitteühinemise päästesõnumit pidevalt vahetuvate riigihaldusministritelt. Kui arvestada lisaks asjaolu, et kaks valda, Pühalepa ja Emmaste, polnud varasemalt kooskõlastanud Hiiumaa arengustrateegiat 2020+, oli hiidlaste küna võimutasandil üsna lõhki. Sisuliselt oli Hiiumaal kaks leeri – need, kes nägid meie tulevikku ühes ühises tugevas omavalitsuses ja koostöös ning need, kes soovisid senist haldussüsteemi säilitada ning liikuda edasi ühekaupa.

Täpselt sama põhimõtete erinevus – koos või eraldi – oli ka valimiste suurimaks kaalukeeleks. Siinkohal tuleb tänada Hiiumaa valijaid, kes otsustasid, et koos oleme tugevamad, tublimad, targemad ja võimekamad. Püüame teie ootusi igati õigustada!

Tahaks väga loota, et kuigi erimeelsused volikogus koalitsiooni ja opositsiooni vahel on loomulik ja paratamatus, on volikogu liikmed nüüdseks oma töö ja tegevuse eesmärgiks seadnud Hiiumaa kui terviku arengu ning heaolu. Hiiumaa uue arengustrateegia taustal võib tõdeda, et teed eesmärgini võivad olla erinevad, aga kui siht on kindlalt paigas, on sinna alati kergem jõuda.

Hiiumaa Tarbijate Ühistu juhataja Kaja Antons:

Tegelikult on väga keeruline anda hinnanguid vaid ühe aasta põhjal.

Mul on kaks teemat, mida saare elus ülioluliseks pean ja mis on arengu võtmeküsimusteks: haridus ja heakord. Kooliharidus peab meil olema Eesti eliitkoolide tasemel, siis saavad meie lapsed õnneliku pika lapsepõlve ja tulevikuks tugeva vundamendi.

Heakord: Hiiumaa Kaubamaja eest läheb tee otse merre, ujumisillale. Hausma ranna atraktiivsemaks muutmiseks ei ole vaja suuri summasid. Iga kuu kasvõi talgupäev... Ujumissild ja madalseikluspark on supertoredate ettevõtmised. Ma tervitan kõiki hommikuujujaid: me elame maailma kauneimas paigas!

Hiiumaa noortevolikogu plaanib esimesi tegevusi

Oktoobri algul kogunes esimest korda ülesareline noortevolikogu, kus esimeheks valiti Triin Helimets ja aseesimeheks Johanna Aaslepp. Hiiumaa noortevolikokku pääses maksimaalne arv noori – ühtekokku 11 asjaliku noort igast Hiiumaa osavallast.

Põhjuseid, miks noored otsustasid noortevolikokku kandideerida, on väga erinevad, kuid üks ühine eesmärk on neil kõigil – muuta noorte elu saarel mitmekesisemaks ja huvitavamaks.

Pühalepa osavallas valituks osutunud Getlin Juhe tõi välja, et ta soovib aidata noorte arvamustel, soovidel ja ideedel jõuda paremini osavaldade esindajateni. Emmaste osavallas kandideeri-

Hiiumaa noortevolikogu esimesel koosolekul. Foto: Kärolyn Kivistik

nud Jaan-Martin Ugam tahaks aga rohkem võtta osa noortele suunatud üritustest, eriti spordivaldkonnas, korraldamisest ning saada kogemusi, mida koolipink ei paku.

Kärbla osavallas kandideerinud ja ka endise Hiiu valla noortevoli-

kogusid olnud Triin Helimets sõnas: „Mulle pakub huvi teiste noortega koos töötamine ja kohaliku elu edendamine.”

Hiiumaa noortevolikogu on valitud kaheks aastaks, mis annab võimaluse sisse elada kohaliku omavalitsuse ja poliitika toimi-

Hiiumaa noortevolikogu koosseis

Getlin Juhe, Pühalepa osavald
Karl-Markus Kivioja, Käina osavald
Jaan-Martin Ugam, Emmaste osavald
Kener Kraavik, Kärbla osavald
Richard Pertel, Kõrgessaare osavald
Mattias Malk, Kärbla osavald
Johanna Aaslepp, Kärbla osavald
Georg Rüütel, Käina osavald
Maitis Roosimaa, Kärbla osavald
Viktoria Lohk, Kärbla osavald
Triin Helimets, Kärbla osavald

nisse ning ellu viia noorte endi ideid.

Käina osavalla esindaja Karl-Markus Kivioja on positiivselt meelestatud: „Ma arvan, et me saame omavahel hästi läbi ja kui inimesed juba natuke aru saavad, mis toimub, siis hakkavad ka ideed tulema. Esimesed plaanid on noorsootöönädalal 19.–25.

novembril tegevusi ja üritusi korraldada.”

Noortevolikogu esimees Triin Helimets soovib arendada ka sisulist koostööd nii noortevolikogu sees kui erinevate osavaldadega ja vallavalitsusega, mistõttu on ta plaanud, et tulevased koosolekud toimuksid igas osavallas. Nii viisi saavad noortevolikogu liikmed end viia kurssi iga osavalla eripäradega ja kuidas seal toimetatakse noortega. Ühe olulise asjana toob Triin välja selle, et vallavolikogu erinevad komisjonid oleksid valmis noortevolikogu liikmeid kaasama oma töösse ning julgustab ka noortevolikogu liikmeid seda aktiivselt tegema.

Kaie Pranno
Hiiumaa Noorsootöö keskuse
noorsootöö koordinaator

Volikogu Sotsiaaldemokraatliku erakonna fraktsiooni esimees Helen Teigar:

Kui nüüd veidi kaugemale tagasi mõelda, siis on Hiiu-maa viimaste aastatuhandete vältel olnud kogu aeg olnud üks terviklik müstiline saar Läänemeres, mida ümbritseb meri. Need vahepealsed vallatükid, mis siin sees olid kaardile joonistatud, jagasid meid veidi kunstlikult osadeks, tekitades piirid ka inimeste peades. Aasta tagasi jõudsi-me tagasi oma saare loomulikkule olekusse ja toimimise viisi. Me saime terveks!

Esimene sõna, mis aasta peale tagasi mõeldes pähe tuleb, on lootusrikkus. Üle pika aja on tunda igas saare otsas uut hingamist, värskeid ja loovaid mõtteid ning head tahet kogukonnas midagi uut ära teha. Ma olen üsna kindel, et mitte kunagi meie saare ajaloos pole olnud korraga nii palju inimesi, kes terve aasta jooksul igapäevaselt pühendunult ragistavad ajusid ja teevad koostööd selle nimel, et igas saare otsas oleks kõigil võrdselt hea olla ja elada.

Selge on ka see, et ühe aastaga kõiki probleeme ei lahenda ja uusi ideid ellu ei vii, kuid on näha, et pinnas on hoolikalt ette valmistatud ja nii mõnedki seemned on juba ka idanema pandud.

Siin on alati elanud kõige ehedamad ja ägedamad inimesed ning kui meie vahel tekib koostöövaim ja sünergia, siis muutub Hiiumaa magnetiks, mis tõmbab siia elama ka teisi samasuguseid ehedaid ja ägedaid inimesi.

Arutelu Pühalepa osavalla õpetajatega protokollis Palade põhikooli ja Suuremõisa lasteaed-põhikooli direktor Antti Leigri:

Heakord on nähtavalt paranenud. Bussipeatused on korda saamas. Bussipaviljonide prügikastid vajaksid tihedamat tühjendamist. Mõned üldkasutatavad objektid vajaksid remondiplaani võtmist, sh Palade spordihoone.

Hästi on see, et asutused töötavad ja teenused on olemas. Kuna ühtlustamine veel ootab ees, siis see aasta tundus mööduvat veel vanaviisi nagu varasemalt. Tööd vajab ka läbisaamine teiste valla osadega, nende võtmine liitlasena, mitte konkurendina. On ju tegu ühtse Hiiumaa vallaga. Eks kõik tahaks oma piirkonda abistada, aga meid on niivõrd vähe, et hea läbisaamine ja koostöö oleks väga oluline.

Üllatanud on see, et valdade liitumise tulemusena ei muutunud (veel) midagi. Tavainimesena ei saa aru, milles võideti. Osavaldu on veel rohkem ja töökohad vahetavad küll nime, aga sisu on sama. Hea on, et maavalitsuse kaotamisel leidsid inimesed ikka töö. Vaatame järgmist kolme aastat, mis see toob.

Minu soov oleks, et Hiiumaa püsielanikuna oleks mul hea, turvaline, kvaliteetne olla kõik 12 kuud aastas, mitte vaid kolm kuud aastas. Investeeringute tegemisest kumab läbi „turist/turismi“, aga kõik Hiiumaa elanikud ei tegele turismiga, mis siis neile?

Saan hetkel öelda, et aasta jooksul ei ole midagi muutunud. Hetkel kulgeb kõik endiselt, aga siin võibki kiita osavaldade süsteemi, seda Pühalepa näol – teisi ei tea. Osavallal võiks küll praegusest rohkem otsustusõigust olla.

Soovin, et Hiiumaa poliitika liiguks ühtse eesmärgi nimel. Ei ole kohta koalitsiooniks ja opositsiooniks – tühi energia, pori loopimiseks ja üksteise süüdistamiseks, tühjadeks vaidlusteks ja õigustusteks – isegi siis, kui otsused ei ole päris õiged, ei peaks olema aega ega kohta.

Olgem sõbralikumad, hoidke noori ja kuulake oma sisemist häält.

Esimene aasta ei ole veel päris läbi ja minu enda jaoks kokkuvõtte tegemata. Hästi on läinud koostöö nii osavalla kui nn suure vallaga. Olen olnud julge küsija ja saanud sõbralikud vastused. Väga hästi on läinud tööd Soeras. Töömehed suurepäraseid!

Tööd vajab kohanemine eelarve täitmise ja uue tegemisega.

Minu tööd on plaanipäraseid, endiselt. Olen meeldivalt üllatunud, et saan rahulikult edasi töötada.

Negatiivne üllatus on see, et volikogu kiidab heaks otsused, mis selgelt hiidlastele ei sobi ja tunduavad olevat mitte mõistlikud. Mure – kas kõik Hiiumaa osavallad saavad arenguks võrdse võimaluse?

Märksõnad: töö, koostöö, üksteisega arvestamine, arukus.

Olen osavalla tegemistega väga rahul. On pedagoogilist kollektiivi meeles peetud. Eriti meeldejääv oli õpetajate päeva tähistamine. Loodan, et osavaldade koostöö sujub hästi.

Hariduse valdkonnas on praegu meie osavallas ja meie koolis hästi. Loomulikult saab õppetingimusi ja kooli tehnilist varustatust pidevalt parandada, sest ajaga peab kaasas käima ning tegema seda, mis laste arenguks vajalik. Mõtlen konkreetsetl klassiruu mide sisustuse vahetamisele ja õppevahendite soetamisele. Koolijuht on seni nendele asjadele mõelnud, samuti töötajatele.

Aasta märksõnad: Tuuletorn, söögikohad, kaubandus – turist! Aga kohalik elanik???

Töökohti juurde? – oli lubadus.

Väikeettevõtlus jäänud tahaplaanile (rahastamine), miks?

Kärdlas on olnud toredaid üritusi. Tublid tegijad, muuseum jne.

Tore on see, et ürituste tegijad on noorenenud. Oleme targad ja oskame noori hoida. Valdade ühinemine ei ole paremaks midagi muutnud, pigem vastupidi.

Osavalla tööga olen väga rahul, kuna tunnen, et meid on märgatud – nii õpetajate päev kui ka muu). Lausa üllatunud, heas mõttes. Suure valla tegemisi ei tunne. Ei tunne end valla osana. Jäävad kaugeks, tegemised arusaamatud ja Kärdla-kesksed.

Turism: Tuuletorn, söögikoht, kaubandus. Aga kohalik elanik? Miks on kaks kohta ainult olulised Kärdla (uus koolimaja, spordihoone) ja Käina (Tuuletorn)? Aga teised osavallad?

Osavalla tööga olen rahul – traditsiooni jätkamine (õpetajate päeva tähistamine Haapsalus). Suure valla tegemised jäävad kaugeks. Ühest volikogu koosolekust võtsin osa külalisena, ei jäänud head muljet. Tundub Kärdla–Käina keskne.

Vallasekretär Helen Härmson:

Kantselei on oma olemuselt tugistruktuur ning meie esimese aasta õnnestumisi saabki ehk mõõta sellega, kuidas on õnnestunud toetada Hiiumaa valla organeid ja ametiasutusi.

Esimese suure ülesandena vajas uus vald töökordi ja volitusi oma organite toimimiseks ja ülesannete jagamiseks. Täna-seks on selgunud, et töökordade järgi saavad organid töötada, kuid tunne on, et alati saab paremini, põhjalikumalt, selgemini... Samuti on ülesannete volitustega. Seega saab neid alati ja jätkuvalt täiustada. Sama lugu on valla nõ unikaalse osavaldade mudeliga, mille tõttu on ka aasta möödumisel igapäevased küsimused, kelle ülesanne see on – osavalla valitsuse, volikogu või valitsuse? Tõenäoliselt jätkub neid küsimusi niikauaks, kui on osavallad ning vahel ei ole selle vastuse leidmine lihtne.

Ka kantselei sai maavalitsuste tegevuse lõpetamisest ülesandeid juurde – perekonnaseisutoimingute näol. Algsed küsimused, kuidas uute ülesannetega toime tuleme, on tänaseks hästi lahenenud. Üllatavalt suur koormus on personalitöö valdkonnas, kus pidevalt keegi tuleb, läheb, lähetatakse või puhkab.

Väljakutseks oli sekretäride asendamine, kuid tulime hästi toime ning saime kinnitust, et tänaste virtuaalsete võimaluste korral saab paljuski asendada ise vahetult kohal olemata. Selle tõttu ei teagi kirja saatja või saaja, et tema kirjaga tehtavad toimingud tehti hoopis teises saare servas. Asendamise sujuvaks toimimiseks tuli tihti-peale ühtlustada osavaldade IT-süsteeme ja kui ühtepidi ei saanud, siis leidsime teise võimaluse selle korraldamiseks.

Keeruline ülesanne oli ja on meie kasutatav dokumendihaldussüsteem, mis tuli korraldada meie nõ unikaalsele osavaldade mudelile vastavaks. Ühelt poolt tegi seda iga ametiasutuse sekretär oma äranägemisel aga teiselt poolt pidi see olema ka mõistetav teistele ning dokumendid ja kirjad leitavad. Avalikus vaates on tänaseni õigeid asju raske või võimatu leida, aga selle on tinginud pigem dokumendihaldussüsteemi pidaja uuendused. Olukorra muutmiseks teeme koostööd ja lootust on, et läheb paremaks ning juba aasta lõpuks on lubatud täiendusi.

Uuel lallal pidi ka olema uus koduleht ning sellel vallaelanikule ja külalisele vajalik info. Kodulehe asjakohastamine ja seal vajaliku info lihtsalt leitavaks tegemine toimub igapäevaselt.

Kokkuvõtvalt on esimene aasta kantseleile olnud pöörane, sest kõike oli vaja juba varem, keeruline, sest kõikidele küsimustele tuleb leida vastus, ja põnev, sest uute asjade tegemine on täis üllatusi.

Valla arenguosakonna juhataja Monika Pihlak:

Hiiumaa valla struktuuris said arenguosakonna teemadeks arengu teemad, sh planeeringute teemad, projektid, hanked, keskkonnateemad ja transport.

Arenguteemadest on üks tähtsamaid ja suuremaid projekte Hiiumaa spordikeskuse arhitektuurikonkurss, mille projekteerimisega alustatakse 2018. aasta viimases kvartalis. Vähemtähitis ei ole kindlasti EAS piirkondliku konkurentsivõime tugevdamise meetmest toetust saanud Kärdla keskväljak, selle projekteerimise lõpetamine ja Tuuletorni projekt Käinas – selle ehitamisega alustati 2018. suvel.

Osakond aitab läbi viia muinsuskaitse seltsi korraldatud arhitektuurikonkursi võitjaga Vabadussõja monumendi projekteerimist, mis tuleb Pühalepa kiriku juurde. Projekteerimise etapis on ka Tohvri hooldekodu, mis vajab arenguosakonna tuge ning Kärdla lasteaia-maja rekonstrueerimine, mis peaks muutama maja oluliselt energiatõhusamaks. Pühalepa osavald on kenasti toime tulnud Paluküla terviseradade arendamisega.

Transpordi-teema tuli vallale üle maavalitsuselt ning see on valla tasemel täiesti uus asi ja väljakutse. Aastat alustasime maavalitsuse ja maanteeameti korraldatud hankega “Hiiu maakonna avalik bussiliinivedu 2019–2021”, millega korraldatakse maakonna transport järgne-vaks kolmeks aastaks. Pärast erinevaid kohtuvaidlusi päädis hange oktoobris 2018 lepinguga hanke võitnud ASiga GoBus.

Lisaks pakkus katsumusi talvine veetase, mil praamid kas ei sõitnud või sõitsid liinil Virtsu–Heltermaa. Õnneks siiski sai 2018. aasta oktoobriks Rukki kanal süvendatud ning praamiliiklus peaks edaspidi toimuma tõrgeteta.

2018. aastal sai Kärdla lennujaam uuendatud rajakatte ja maandumissüsteemi, mis peaks lõplikult valmima 2019. aasta alguses ning tõhustama lendude toimumist ehk ära jäävate lendude hulk peaks oluliselt vähenema. Samuti kuulutas maanteeamet koostöös majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumiga välja hanke järgne-vaks viieks aastaks saartele lennutranspordi pakkuja leidmiseks.

Keskkonnavaldkonnas on tulnud osakonnal ette valmistada uusi õigusakte, mis reguleeriksid keskkonnateemasid ülavallaliselt nt heakor-raeeskiri, jäätmehooldus-eeskiri, kalmistute eeskiri ning hulk ootab veel ees. Korraldama tuleb hakata uut jäätmeveohanget alates aastast 2020.

Arenguosakond on üle vaadanud kehtivad üldplaneeringud ning ette valmistanud uue üldplaneeringu koostamise protsessi algatamise eelnõu. Eesmärk uue planeeringu koostamisel on vaadata ruumilist arengut ja suundumusi ülesaa-reliselt ning ühtlustada sarnaste olukordade sarnaselt käsitlemist erinevates piirkondades. Oluline on ka üle vaadata merepiirist tingitud ehituskeeluvöönd, mis on tekitanud palju segadust. Lõplikud eesmärgid, mida tuleks lahendada, selguvad üldplaneeringu lähteülesande koostamisel.

Lisaks koordineerib arenguosakond vajadusel keskselt ehitus-, maa- ja planeeringute küsimusi, milleks toimuvad regulaarsed igakuised nõupidamised.

Valla haridus- ja kultuuri-osakonna juhataja Karin Kokla:

Haridus- ja kultuuriosakonna esimene tööaasta on olnud äärmiselt töörohke. See on ka loogiline, kuna haridus on valdkond, milles tehtud otsused mõjutavad kõiki valla lasteaedu ja koole ühtemoodi ning nende otsuste ettevalmistamine peab olema igakülgsest läbi kaalutud.

Kõikidel haridusasutustel on välja kujunenud piirkondlikud erisused: selliseid valikuvõimalusi tuleb kindlasti säilitada ja võimalusel edasi arendada. Samas on selge ka meie lapsi õpetavate pedagoogide soov saada ühtsetel alustel töötasu. On rõõm, et kõik osapooled on üles näidanud koostööd ja kompromissivõimust: esimesed kokkulepped on saavutatud ja töötasustamise põhimõtete ühtlustamine saab teoks enne aasta lõppu. Lasteaiaid on lõpetamas üleminekut ühisele infosüsteemile; kiiret lahendust ootavad lasteaiakohtadega seonduvad pöördumised.

Osakonna töötajate poolt on ette valmistatud mitmed õigusaktid – Hiiumaa valla õppepreemiate kord, Hiiumaa valla mittetulundusliku tegevuse toetamise kord, koolitöötajate koosseisu kinnitamine. Järge ootavad lapsehoiuteenuse kompenseerimine, tunnustamise ja stipendiumide jagamise põhimõtted.

Lisaks hariduse valdkonnale koordineerib osakond ka vallas tehtavat kultuuri-, spordi- ja noorsootööd. Spordi- ja tervisedenduse valdkonnas on loomisel uued üle-vallalised koostöövõrgustikud; kultuurispetsialisti ametikoha loodame täita veel enne aasta lõppu ning noorsootöös on väga palju abi Hiiumaa noorsootöö keskusest.

Kõigis osakonna töövaldkondades on väga tähtis kontakt ja koostöö valdkonna hallatavate asutustega – loodame need kohtumised igas valdkonnas tihedaks ja regulaarseks viia.

Valla sotsiaalosakonna juhataja Kairi Lõppe:

Kuigi Hiiumaa sotsiaaltöötajad tegid tihedat koostööd juba enne haldusreformi, on aasta algusest harjutatud töötamist ühtse meeskonnana. Osavaldade sotsiaaltöös-petsialistid on regulaarselt kohtunud, et jõuda parimate lahendusteni. Põhiline ülesanne esimesel poolaastal oli seniste erinevate praktikate ühendamine ning sotsiaalteenuste osutamiseks ja sotsiaaltoetuste maksmiseks ühtsete aluste väljatöötamine. Selle tulemusel on 2019. aasta algusest on sotsiaalteenused ja toetused ühtsed üle Hiiumaa.

Aasta algus tõi sotsiaalkeskusele suurepärase uudise: Hiiumaa vald sai Kärddas Pargi 3 planeeritava sotsiaalkeskuse I etapi rajamiseks 938 000 eurot, millega arendatakse uusi erihooldekandeteenuseid. Projektiga rajatakse aastaks 2021 Kärddlasse Pargi tänavale kahekorruseline hoone, mille esimesel korrusel osutatakse kogukonnas elamise teenust 10 inimesele ja teisel korrusel ööpäevaringset erihooldusteenust samuti 10 inimesele. Kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooldusteenuse saajatele tagatakse võimalus tegeleda ka töötegevustega ning ööpäevaringse erihooldusteenuse saajad saavad esmakordselt Hiiumaal elada koolitatud personali abiga erivajadustega toimetulekuks kohandatud keskkonnas. Samuti on hoogu saanud Kõpus pansionaaditeenuse osutamine.

Rahastuse sai ka projekt puuetega inimestele eluruumide kohandamiseks. Toetuse tulemusena on puudest tuleneva tegevuspiiranguga inimeste eluruumid kohandatud vastavalt nende individuaalsetele vajadustele. Hiiumaal on toetuse abil plaanitud kohandustööd kuues kodus.

Vald loob kaasa ka päästeameti projektis „500 kodu tuleohutuks“, mille eesmärk on aidata kaasa vähekindlustatud perede kodude tuleohutuks muutmisele ning tänaseks on tööd tehtud neljas kodus.

Pühalepa osavallavanem Liili Eller:

Hiiumaal valiti haldusreformi tee nii, et sõnades lubatu – see tähendab „elaniku jaoks ei tohi midagi halvemaks minna“ – oleks reaalsem ja valutum.

Tegelikult on suur väljakutse panna ühe mütsi alla pätakavallameeste, kohvilähkrite, vandiraiujate ja teiste arusaam ja tegemisharjumused, aga minu meelest – vähemalt Pühalepast paistab sedamoodi – on meil selle lühikese aja jooksul edukalt läinud.

Oleme päris hästi alustanud kokkukasvamist – strateegiline juhtimine ja teenindamine keskel (raamatupidamine, riigihanked, hajaasustuse projektid, sotsiaaltoetused), teeme koostööd hangetel, majandustöödel ja masinatega, aga samas arvestame piirkondade ajaloolisi tegemisi mitmesuguste ürituste ja traditsioonide kontekstis.

Viime edasi algatatud projekte nagu Palade hakkekatlamaja, Paluküla kergliiklustee, Naistlaiu sadam, Suuremõisa kompleksi arendamine ehk jätkasime sealt, kus pooleli oli.

Oleme jõudnud võtta ette ka uusi maakonnale olulisi tegemisi, näiteks haugide koelmualade taastamine Suuremõisa jões ja tiikides, Paluküla terviseradade arendamine kunstlumega suusaradade võimekuseni.

Oleme igapäevaselt osavallamajas olemas, et vallakodanik saaks endiselt kodu lähedal oma asjad aetud, hallatavad asutused märgatud ja toetatud ning piirkonnal silm peal hoitud, et võimalikud mured ja probleemid kiirema lahenduse leiaks.

Käina osavallavanem Omar Jõpiselg:

Positiivsest meenutaks kahte asja – haldusreformi on teostunud nii, et kodanikud pole oma igapäevaelu teenuste halvenemise osas kurtnud. Ei tule ette ühtegi muret, mille mittelahendamise osas oleks saanud keegi panna külge silti „nüüd ju suures vallas...“. Teed on hoitud, majad koetud, prügikastid koristatud, vanainimesed aidatud. Võib-olla ka mitte päris parimal viisil, aga kindlasti mitte kehvemini kui eelmisel aastal. Teiseks meenutan head vaidlemist, aga samas üksteisega arvestamist Hiiumaa vallavalitsuses. Suurtes otsustes on tahet kokku leppida, väiksemates ja kohapealset elu mõjutavates kuulatakse kohaliku osavallavanema ja -kogu soovitusi.

Käina jaoks oli selgelt positiivne Hiiumaa valla sirgeselgus enne ühinemist ette valmistatud ja ühinemislepingus kokku lepitud objektidega lõpuni minemises. Jutt käib Tuuletornist, mis enne kallinemist oli jõukohane ka Käina vallale üksinda, kuid peale kallinemist oli jõukohane üksnes suurele Hiiumaa vallale. Ehitus on käimas ja 2019. a lõpuks valmis. Sama positiivset arengut ootame Coopi lõuna-Hiiumaa kaubanduskeskuse rajamisel.

Väga pikalt otsitud kompromiss aleviku-elanike lähedal ja maantee pealt kättesaadavuse vahel on üsna lähedale jõudnud. Plaani kohaselt on läinud teede renoveerimine (Mereküla tee pindamine ja Mäe parkla) ning Orjaku kalasadama ehitus. Maanteeameti tellimisel on käima läinud alevit läbiva riigimaantee ja Mäe tänav projekterimine.

Jah, me oleme terve aasta teinud maja sees tööd igasuguste kordade, määruste, palgamäärade jms ühtlustamisel. See töö on võtnud tuntava osa meie tööajast, kuid ei paista välja kuigi kaugele. Kodanik on andnud meile selleks aega ja tundub et ka hinnanud, et oleme suutnud vältida reformi tagasilööke. Kuid järgmine aasta küsib juba väga konkreetselt, mis asjad üle Hiiumaa ära saab tehtud ja mis paremaks läheb? Teades, et ühinemise paberitööd veel jääb ka edasiseks, ei ole meil ometi enam võimalust sellele keskenduda.

Emmaste osavallavanem Hergo Tasuja:

Emmaste raamatukogu direktor Marju Allik leiab, et muudatused on positiivsed. „Eriti positiivne on see, et Hiiumaal on osavallavanemad, see annab kohalikele turvatunde ja kindluse.“

Ka osavalla elanikud on viidanud, et õige on osavallavanemate osalemine vallavalitsuse töös. Nii peavad nad pidevalt lisaks oma piirkonnale mõtlemisele nägema ka maakondlikku vaadet. Igaüks oma piirkonna eest seistes, ühiselt Hiiumaa eest väljas olles.

Emmastes tegutsev ettevõtja ja osavallakogu liige Terje Martinson kirjeldas osavalla Facebooki lehel, kuidas tema silmis asjad muutunud on. „Bussijaamas helkuripuu, poe esine korras, imeilus EV100 vallamaja akna all, väga ilusad lilled bussijaamades, bussijaamad valgustatud ja nüüd väljõusaal,“ loetleb ta tehtut, viidates, et üheks vallaks koondumisega ei ole kaugemad piirkonnad tähelepanuta jäänud.

Vallakodanike poolt on samuti välja toodud, et osavaldade süsteemi tugevus on kommunaalmajanduse ja heakorra küsimuste jätmise osavaldade tasemele ehk piirkondadesse, kodanikele võimalikult lähedale. Saare lõunaotsas tunnustatakse selles valdkonnas tubli töö eest Emmaste Kommunaali.

Kärddla haljastuspetsialist Mai Sinilaid:

2018. aasta alguses tekkis mul mõte püstitada Kärddla keskvaljakule EV100 logo ruumiline kujutis, mida saaks kasutada lillepostamendina ning rääkisin ideest haldusjuht Argo Valgmaga. Kogemata läks meie kirjavahetus suurele ringile ja ideest said teada ka teised osavallad. Mõte meeldis ja otsustati tellida sama konstruktsioon ka Emmaste ja Käina osavaldadele. Ühest ideest sai mitu erinevat lahendust!

Fotoekskursioon Aarete saar

Kuni täna õhtuni, 26. oktoobrini toimub Hiiumaa valla sünnipäevanädala raames fotoekskursioon Aarete saar. Oleme peitnud maastikule üle Hiiumaa 20 kontrollpunkti, igasse osavaldale neli. Need on kohad, mis on jätnud kustumatu mulje oma kauni loodusega või omavad ajaloolist tähendust osavaldadele, aga ka kogu Hiiumaa jaoks. Punktid valisid ja küsimused koostasid toimekad osavaldades tegutsevad inimesed.

Kui soovid fotoekskursiooni osaleda, siis lae valla kodulehelt alla fotoekskursiooni piltileht ja otsi Hiiumaalt need kohad üles. Auhinnamängus osalemiseks ootavad korraldajad pildilehti tagasi veel täna õhtuni. Muidugi võid fotoekskursiooni küsimustega oma teadmisi proovile panna ka järgmistel päevadel:

1. Millise tuntud jõululaulu autor on Julius Oengo?
2. Mis aastast alates moodustab Soera talumuuseum Palade loodushariduskeskusega ühtse loodusõpet korraldava keskuse?
3. Kes olid Suuremõisa lossi omanikeks aastail 1755–1796?
4. Kui pikk ja kui kõrge on Kallaste pank?
5. Kuhu on maetud Rudolf Tobias?
6. Millise väga tähtsa ehitusega tegi algust hiiumaägilane Leiger – ehitus oleks kindlasti nii mõnegi arvates vajalik tänapäevalgi? Kuidas seda pooleliolevat ehitist nimetatakse?
7. Kes oli J. Köleri poolt maalitud Tallinna Kaarli kiriku freskol kujutatud Kristuse prototüüp?
8. Mis hooneks oli tänase Vaemla villavabriku hoone algselt ehitatud?
9. Mis aastal valmisid Tohvri kaitsekindlustused?
10. Mille poolest erineb Leisu koolimaja teistest omaaegsetest?
11. Mis aastal ehitati Haldi sadamasse betoonist sadamakai?
12. Mille poolest on Harju tuulik erilisem kui teised?
13. Vabriku väljakul on olnud aja jooksul veel teinegi nimi, milline?
14. Mitu hiiumaa sadamat on võimalik palja silmaga näha Kärddla sadamast?
15. Millal toimus viimane Kärddla kiriku renoveerimine?
16. Mis aastal suleti Hüti klaasikoda?
17. Mis aastat loetakse Kõpu tuletorni valmimise aastaks?
18. Mis sajandil liikus Kõrgessaare sadamast Eesti esimene korrapärane liin Stockholm?
19. Mis aastal toimus u 1000 hiiruotslase väljasaatmine hiiumaalt?

Volikogu istungilt

Volikogu võttis vastu otsuse muuta oma 21. juuni 2018 otsust nr 68 „Detailplaneeringu koostamise algatamine ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamata jätmine” – kinnistu omanik soovib suurendada detailplaneeringuala, et paremini kavandada hoonestusala.

Teisel lugemisel võeti vastu Hiiu-maa mittetulundusliku tegevuse toetamise kord.

Otsustati algatada Hiiumaa valla üldplaneeringu koostamine ja keskkonnamõju strateegiline hindamine.

Väljastati projekteerimistingimused Kärkla linna Pargi tn 3 kinnistule olemasolevate kasutusest välja langenud hoonete lammutamiseks ning kehtestatud “Pargi tn 3 ja sellega piirneva ala ning Kärkla linnapargi põhjaosa detailplaneeringu” tingimuste täpsustamiseks eesmärgiga võimaldada uue sotsiaalkeskuse hoonestuse projekteerimine vastavalt arhitektuurikonkursi võidutööle „Totoro”.

Esimesel lugemisel oli Hiiumaa valla kaasava eelarve menetlemise kord. Kaasava eelarve eesmärk on avalikult kasutatavate investeeringute tegemine või ürituste korraldamine. Selle tulemusel elluviidav objekt peab pakkuma avalikku hüve, olema avalikus

kasutuses või suunatud avalik-kusele (sündmus) ning ettepanek ei tohi tekitada ebamõistlikke kulusid valla järgnevate aastate eelarvetele. Eelnõu saadeti teisele lugemisele.

Teisel lugemisel võeti vastu Hiiu-maa jäätmehoolduseeskiri.

Esimesel lugemisel oli Hiiumaa valla kalmistute kasutamise eeskiri, millega määratakse Hiiu-maa vallas asuvate kohaliku omavalitsuse haldamisel olevate matmiseks avatud kalmistute kasutamise kord ja mis on kohustuslik kõigile kalmistul viibivatele isikutele.

Kalmistu kasutamise eeskirjas sätestatakse: kalmistu kasutamise ja heakorra nõuded, hauaplatsi kasutusse andmise tingimused ja kord, hauaplatsi kasutuslepingu sõlmimine, üleandmine ja lõpetamine, matmise korraldamine, kalmistu ja hauaplatsi kujundamine ning hooldamine. Lisaks kasutajata hauaplatsi arvele võtmise korraldamine ja muinsuskaitseelased nõuded.

Hiiumaa vallas on matmiseks avatud kalmistud:

- Pühalepa osavallas – Pühalepa kalmistu, Palade kalmistu, Kuri kalmistu;
- Kärkla osavallas – Kärkla kalmistu;
- Kõrgessaare osavallas – Mal-

vaste kalmistu, Puski kalmistu, Kõpu (EAÕ) kalmistu;

- Emmaste osavallas – Emmaste kalmistu, Mänspe kabeliaed;
- Käina osavallas – Käina kalmistu, Kassari kalmistu, Kuriste kalmistu.

Eelnõu saadeti teisele lugemisele.

Võeti vastu Hiiumaa valla kalmistute andmekogu põhimäärus, millega asutatakse Hiiumaa valla kalmistute andmekogu ning kehtestatakse andmekogu pidamise kord. Andmekogu pidamiseks kasutatakse veebipõhist infosüsteemi Kalmistute Register, mille lühinimi on Haudi.

Andmekogu abil saab leida vajaliku hauaplatsi veebirakenduse abil.

Kinnitati Hausma teel ja Ranna tänaval asuvate kinnisasjade avaliku elektroonse enampakkumise tulemused kuue kinnistu osas ning otsustati uuesti müüa avalikul enampakkumisel Ranna tn 5 kinnistu.

Teisel lugemisel oli Hiiumaa valla arengukava 2035+. Arutati ja hääletati muudatusettepanekuid ning otsustati saata arengukava eelnõu kolmandale lugemisele.

Järgmine volikogu istung toimub 31. oktoobril kell 15. Päevakorras on Hiiumaa valla arengukava 2035+.

Kehtestati hinnad 28-kohalise bussi IVECO 290BTF kasutamiseks Pühalepa osavalla õpilas-transportist vabal ajal:

teiste Hiiumaa valla ametiasutuste hallatavate asutuste eelkooliealiste laste ja õpilaste õppekorralduslikud sõidud Hiiu maakonnas hinnaga 0,50 eurot/km

Hiiumaa valla ametiasutuste hallatavate asutuste tellimussõidud 0,80 eurot/km, millele lisandub ooteaja korral alates 30. minutist 10 eurot tunnis.

muud tellimussõidud 1.30 eurot/km, millele lisandub ooteaja korral alates 30. minutist 10 eurot tunnis.

Määratl bussi logistika eest vastutajaks Palade põhikooli ja Suuremõisa lasteaed-põhikooli direktor Antti Leigri, kellel on õigus põhjendatud juhul rakendada erikokkuleppeid.

teise koha saavutas Martin Laas ajaga 1.55.44. Kolmanda kohale sõitis ennast Hiiumaa oma mees Karmo Kutser ajaga 1.59.58.

Naistest oli parim Merilin Metsalu ajaga 2.24.20, teise koha saavutas Eili Paap ja kolmanda hiidlane Indra Kutser.

Suur tänu kõikidele osalejatele, korraldajatele ja vabatahtlikele abilistele!

Anne-Mall Reinu
Emmaste osavalla sporditöö koordinaator

Haridusspetsialistiks Ivi Rimmelg

Hiiumaa valla haridusspetsialistina alustab 26. novembril Ivi Rimmelg, kes on haridusvaldkonnale pühendanud kogu oma tööalase karjääri.

Rimmelg on lõpetanud Tartu riikliku ülikooli romaani-germaani filoloogi, pedagoogi ja tõlgi erialal ning hiljem Tallinna pedagoogikaülikooli kirjanduse tõlkija ja toimetaja lisaerialal ning läbinud juhtimiselase täienduskoolituse.

Rimmelg on töötanud saksa keele õpetajana ning seejärel Hiiu maavalitsuses haridusvaldkonnas erinevatel ametikohtadel. Valla haridusspetsialisti ametikohale tuleb ta Kärkla põhikooli õppealajuhataja kohalt.

Rimmelga eesmärgiks uuel ametikohal on anda oma panus Hiiumaa hariduselu edendamisse, et igal Hiiumaa lapsel oleks võimalikult turvaline, tema eakohast arengut ja eripära toetav, kaasaegne, loominguline, uuenenud õpikäsitusest lähtuv õpi- ja kasvukeskkond ning igakülgne ettevalmistus parimal moel toimetulekuks kaasaegses maailmas.

Tunnustati täiskasvanud õppijaid

Oktoobris toimunud Hiiumaa täiskasvanud õppija nädala tunnustamissündmusel kuulutati välja Hiiumaa aasta õppija, aasta koolitaja, aasta õppijasõbralik tööandja ja aasta õpiteo tiitli saaja.

Hiiumaa aasta õppija tiitli pälvis Kõrgessaare osavalla sotsiaaltöötaja Pille Näksi, kes täiskasvanuna asus õppima Haapsalu kutsehariduskeskusesse ja pärast seda läks edasi Tallinna ülikooli omandama sotsiaaltöö eriala. Aasta koolitaja on toitumisnõustaja Aire Tammsaar, kes teeb oma tööd toitumisnõustaja ja koolitajana suure pühendumuse ja missioonitundega. Aasta õppijasõbraliku tööandja tiitli sai Hiiu valla lasteaed, kus arengukavasse on sisse kirjutatud eesmärk innustada töötajate osalemist majasisestel ja muudel koolitustel.

Aasta õpiteoks valiti plastitöötaja eriala töökohapõhise õppe käivitamine Hiiumaa ametikoolis. Esitatud õpitegu edendab täiskasvanute õpet läbi töökohapõhise õppe ehk töötajale antakse võimalus end erialaselt täiendada ilma, et ta peaks tööajas kaotama.

Täiskasvanud õppija nädalat koordineerib ETKA Andras koostöös haridus- ja teadusministeeriumiga. TÕNI raames toimub erinevates Eestimaa paigus arvukalt täiskasvanuharidust populariseerivaid ning õppimisvõimalusi tutvustavaid tegevusi. Tähistatakse elukestvas õppes osalemist ja tunnustatakse inimeste ja organisatsioonide õppimisalaseid saavutusi. Hiiumaa täiskasvanud õppija nädala koordinaator on Pilleriin Altermann.

Lühidalt

Hiiumaa valla eelarve täitmine 9 kuu jooksul: põhitegevuse tuludest on laekunud 79%, sh tulumaks 76%. Võrreldes mullu sama perioodiga on kasv 13%. Põhitegevuse kuludest on kasutatud 67%, investeerimistegevusi kokku tehtud 30%.

Rukki kanali süvendusööde käigus taastati kanalis eelmise süvendusega saavutatud sügavus, mis Balti normaalkõrgussüsteemi järgi oli 5,4 m ja praegu kasutuses olevas Euroopa ühtses kõrgussüsteemis 5,2 m. Süvendustööd tegi Insenerihituse AS öösiti ja parvlaevade liikumist see ei seganud. Tööde maksumus oli 780 000 eurot. Järgmine taoline süvendamine on kavandatud kahe aasta pärast.

Kärkla lennuvälja liiklusala renoveerimistööd lõpetati septembri lõpus. Uuendati lennuvälja liiklusala katend ja korrastati navigatsioonitulede süsteemi. Töid teostas YIT INFRA EESTI AS, sõlmitud lepingute maksumus on 1 904 383 eurot. Töödega loodi tehniline valmisolek GNSS-maandumissüsteemi kasutamiseks – see vähendab ilmaolude mõju lendudele. Protseduuride avaldamine, valideerimine, testlennud jmt on omavahel loogilises järjestuses ja vajavad pärast lennuraja renoveerimistööde valmimist aega. Novembri keskpaika on kavandatud testlennud, sellel järgneb lennuinformaatorite koolitus ja GNSS-protseduuride avaldamine. GNSS-süsteem võetakse kasutusele ja lennukindlus paraneb uuel aastal. Praegune lennuvedaja Transaviabaltika on kinnitanud valmisolekut ja võimekust GNSS protseduuride kasutamiseks. Samuti on sellega arvestatud uues hankes, millega leitakse vedaja järgmiseks viieks aastaks alates 1. juunist 2019.

Kõrgessaare tankla rajamiseks käib eeltöö. Plaanitakse bensiini ja diisli automaattanklat, kus oleks ka elektriautode laadimiskoht.

Vallavalitsuse istungitelt

Kinnitati Emmaste lasteaia Naksitrallid hoolekogu koosseis: Sammalhabeme rühma lapsevanemate esindajad Rait Ots ja Hergo Tasuja, Kingpoole rühma lapsevanemate esindajad Annika Miller ja Kaie Pranno, pedagoogide esindaja Riina Maivel ja valla esindaja Karin Kokla.

Kinnitati Hiiumaa vallavalitsuse laste ja perede komisjoni koosseis: esimees lastekaitsepspetsialist Carol Kirss ja liikmed sotsiaalosalakonna juhataja Kairi Lõppe, lastekaitsepspetsialist või asendusliige sotsiaaltööspetsialist Kairi Priit, Rajaleidja keskuse sotsiaalpedagoog Annely Adamson, tervishoiuvaldkonna esindaja Riina Hanikat, politsei- ja piirivalveameti esindaja noorsoopolitseinik Kādu Aasma ja asendusliige piirkonnapolitseinik Helle-Triin Nisumaa, haridusasutuse sotsiaalpedagoog piirkonnapõhiselt vastavalt juhtumile ja

noorsootöö valdkonna esindaja piirkonnapõhiselt vastavalt juhtumile.

Väljakuulutamisetä läbivõidumistega menetlusena läbiviidud riigihanke „Hiiumaa Sotsiaalkeskuse erihooldekodu (Pargi 3) I etapi projekteerimine” edukaks pakkumuseks tunnistati OÜ Arhitektuuribüroo Studio Paralleel esitatud pakkumus maksumusega 69 700 eurot käibemaksuta.

Sõlmiti Pühalepa osavallavalitsusele kastiauto soetamiseks leping osaühinguga Uuemõisa Autokeskus OÜ summas 21 090 eurot koos käibemaksuga.

Tunnistati SA Hiiumaa Spordikool poolt lihthankemenetlusena läbi viidud riigihanke „Mängude maja soojustamine” edukaks pakkumuseks pakkuja AAT Baltik OÜ esitatud pakkumus kui madalaima hinnaga pakkumus maksumusega 68 310 eurot ilma käibemaksuta.

Rattanädalavahetusel üle 200 osaleja

Hiiumaa Rattanädalavahetusel võttis kahel päeval osa üle 200 osaleja nende seas ka proffiraturid Aksel Nõmmela ja Martin Laas.

Laupäeval, 6. oktoobril toimus Saare Emmaste öösõit, mis kujutas endast ümber 3 kilomeetri pikkusel öueküünaldega palistatud ringil sõitu. Võistlussõidu pikkuseks oli 15 km, elamussõidul 6 km. Võistlussõidu võitis Aksel Nõmmela ajaga 33.05. Teise koha saavutas Martin Laas ajaga 33.10 ning kolmanda koha Erkki

Kotkas ajaga 36.58. Elamussõidul paremusjärjestust välja ei selgitatud.

Pühapäeval, 7. oktoobril sai Busland Kõpu rattamaratoniga alguse Hiiumaa rattanädalavahetuse teine päev. Rada läbis Kõpu poolsaare liivaseid randu, käänulisi ja kitsaid metsateid, kiviseid karjääre ja kohati nagu polnudki teed. Võistlejate sõnul tegi raja eriti raskeks asjaolu, et viimased 4-5 km tuli sõita ülesmäge. Taaskord võttis võistlussõidu võidu Aksel Nõmmela: 1.54.37,

MAAKONNALIINIDE SÕIDUPLAANID **KEHTIV ALATES 01.09.2018**

SÕITMINE VALIDEERIMISKAARDI VÕI 0-PILETIGA KÕIGILE TASUTA

KÄRDLA - TOHVRI - NURSTE - ÕNGU - KÄRDLA

**ÕNGU - LASSI -
TOHVRI- EMMASTE-
KÄINA-EMMASTE
KOOL**

Liini nr.			657	647	658	641	644	644	648	657	657	641	658
PÄEV			EKRP	TNL	EK	TNP	R	L	P	E-R	E-L	R	P
KÄRDLA *			07:00	07:00	12:35	12:35	12:35	12:35	16:20	16:40	17:20	19:20	19:20
TUBALA			07:09	07:09	12:43	12:43	12:43	12:43	16:28	16:47	17:29	19:28	19:28
KÄINA			07:25	07:25	13:00	13:00	13:00	13:00	16:45	17:05	17:45	19:45	19:45
LUGUSE			07:30	07:30	13:04	13:04	13:04	13:04	16:50	17:10	17:50	19:50	19:50
JAUSA (II)			07:37	07:38	13:11	13:11	13:11	13:11	16:57	17:17	17:58	19:56	19:55
EMMASTE			07:51	07:51	13:30	13:30	13:30	13:30	17:10	17:30	18:10	20:06	20:06
EMMASTE KOOL			07:53	07:53	13:33	13:33	13:33	13:33	17:12		18:12	20:07	20:07
VIIRI			-	-	13:35	13:35	13:35	13:35	17:15		18:15	20:10	20:10
SÕRU			07:56	07:56	-	-	13:41	13:41	17:18		18:18	-	-
TOHVRI			08:00	08:00	-	-	13:45	13:45	17:28		18:21	-	-
VIIRI			08:08	08:08	-	-	13:56	13:56	17:35		18:27	-	-
EMMASTE			08:12	08:12	-	-	-	-	17:40		18:31	-	-
NURSTE			08:22	08:22	13:50	13:50	14:10	14:10	17:52		18:44	20:19	20:20
ÕNGU s.			-	08:30	-	14:00	-	-	18:00		-	20:25	-
Liini nr.	659	626	658	641	658	641	644	644	648		658		
PÄEV	E-R	L	EKRP	TNL	EK	TNP	R	L	P		E-L		
ÕNGU v.	06:20	06:15	-	09:00	-	14:35	-	-	19:45		-		
NURSTE	06:28	06:23	09:10	09:10	14:45	14:45	14:45	15:55	19:52		18:50		
VIIRI	+	06:34	09:25	09:25	15:00	15:00	15:00	16:09	20:05		19:04		
TOHVRI	06:44	-	-	-	-	-	-	-	-		-		
SÕRU	06:47	-	-	-	-	-	-	-	-		-		
VIIRI	06:51	06:34	09:25	09:25	15:00	15:00	15:00	16:09	20:05		19:04		
EMMASTE KOOL	06:53	06:36	09:27	09:27	15:02	15:02	15:02	16:11	20:07		19:06		
EMMASTE	06:55	06:38	09:30	09:30	15:05	15:05	15:05	16:13	20:10		19:08		
VALGU	07:02	06:44	09:38	09:38	15:12	15:12	15:12	16:18	20:15		19:14		
JAUSA (II)	07:06	-	09:44	09:44	15:18	15:18	15:18	16:23	20:19		19:18		
KÄINA	07:20	-	09:55	09:55	15:30	15:30	15:30	16:35	20:30		19:30		
TUBALA	07:36	-	10:12	10:12	15:47	15:47	15:47	16:52	20:47		19:47		
KÄRDLA *	07:45	-	10:20	10:20	15:55	15:55	15:55	17:00	20:55		19:55		

Laupäeviti Valgul kell 06:44 lõpetav 626 liini buss jätkab samast peatusest sõitu kell 06:45 liiniga 633 Valgu – Käina – Heltermaa – Kärkla, võimalik jõuda hommikusele 08:30 Heltermaa – Rohuküla laevale

KÄRDLA - KALANA - KÄRDLA

Liini nr.		651	651	651	656	650	651	651	651
PÄEV		T	EKNR	L	E-L	T	EKNRL	E-R	E-P
KÄRDLA *		06:20	06:50	07:55	12:10	15:20	15:20	17:25	21:00
MALVASTE TEE		06:31	07:00	08:05	12:21	15:31	15:31	17:36	21:11
MALVASTE		-	-	-	-	15:34	-	-	-
KÕRGESSAARE		06:42	07:10	08:15	12:31	15:43	15:43	17:47	21:19
LAUKA		-	-	-	12:35	15:46	15:46	17:51	21:21
KÕRGESSAARE		-	-	-	12:37	15:49	15:49	17:54	21:25
VISKOOSA		06:46	07:13	08:18	12:40	15:52	15:52	17:57	21:28
LUIDJA		06:56	07:23	08:28	12:50	16:02	16:02	18:07	21:38
KIDUSPE		-	-	-	-	16:16	16:16	-	21:51
KÕPU		07:15	07:39	08:48	-	16:23	16:23	-	22:00
KALANA s.		07:25	-	-	-	16:33	16:33	-	22:10
Liini nr.	651	650	651	651	656	651	651	651	
PÄEV	E-P	T	EKNR	L	E-L	T	EKNRL	E-R	
KALANA v.	06:15	07:30	-	-	-	16:42	16:42	-	
KÕPU	06:26	07:40	07:40	08:55	-	16:50	16:50	-	
KIDUSPE	06:33	07:50	07:50	09:01	-	-	-	-	
LUIDJA	06:47	08:05	08:05	09:15	15:50	17:08	17:08	18:18	
VISKOOSA	06:59	08:17	08:17	09:27	16:00	17:16	17:16	18:27	
KÕRGESSAARE	07:01	08:19	08:19	09:29	16:02	17:18	17:18	18:29	
LAUKA	07:05	08:23	08:23	09:33	16:05	17:21	17:21	18:33	
KÕRGESSAARE	07:08	08:27	08:27	09:37	16:09	17:24	17:24	18:37	
MALVASTE	-	08:42	-	-	-	-	-	-	
MALVASTE TEE	07:19	08:45	08:35	09:48	16:17	17:31	17:31	18:47	
KÄRDLA *	07:30	08:56	08:45	10:00	16:30	17:41	17:41	19:00	

EMMASTE – ÕNGU – EMMASTE

Liini nr.	637	638
PÄEV	E-R	E-R
EMMASTE	-	16:25
EMMASTE KOOL	15:00	16:32
SÕRU	+	16:35
TOHVRI	15:10	16:39
VIIRI	+	16:47
EMMASTE	-	16:55
METSALAUKA	15:17	16:57
LEISU	15:25	17:07
LASSI	15:28	17:10
LEISU	15:31	17:13
NURSTE	15:33	17:15
HALDI	15:37	17:19
ÕNGU	15:42	17:24
HALDI	15:47	-
NURSTE	15:50	-
LEISU	15:52	-
EMMASTE	16:03	-

**06:15 Kalanast: peatused KALANA, METSAVAHI, KALESTE, SALUMETSA, SUUREPSI ainult ettetellimisel! Sõidusoovist anda teada eelneval tööpäeval telefonil 4528950*

* Kärkla Bussijaam

Nõudepeatuse, kuhu buss reisijate puudumisel ei sõida

Info E-R 8:00-17:00: Hansa Bussiliinid (telefon: 4528950) või Kärkla bussijaam (telefon: 4631188)

Riigipühadel sõidavad maakonnaliinid pühapäevase sõidugraafiku järgi

Sõiduplaanid Internetis aadressil: <http://www.peatus.ee/#region;hiu>

MAAKONNALIINIDE SÕIDUPLAANID
KEHTIV ALATES 01.09.2018

SÕITMINE VALIDEERIMISKAARDI VÕI 0-PILETIGA KÕIGILE TASUTA

KÄRDLA - HELTERMAA - KÄRDLA

Liini nr.	642	634	631	642	633A	633A	639	636	636
PÄEV	E-R	E-R	E-P	R	E-R	R	LP	E-N	R
KÄRDLA *	05:45	07:40	10:40	13:45	15:18	16:40	16:40	17:25	17:25
PALADE	05:55	07:50	10:49	13:55	15:28	16:49	16:49	17:34	17:34
KURI	-	07:58	10:54	-	15:35	16:55	16:54	17:41	17:41
REIKAMA	05:59	-	-	13:59	-	-	-	-	-
SUUREMÕISA	06:10	08:08	11:05	14:08	15:54	17:05	17:05	17:51	17:51
SARVE	-	-	-	-	16:04	-	-	-	-
HEILTERMAA s.	06:17	-	11:15	14:15	16:10	17:10	17:10	18:00	18:00
HEILTERMAA v.	07:08	-	11:25	14:22	16:10	17:20	17:20	18:05	18:50
SUUREMÕISA	07:14	08:11	11:31	14:27	16:17	17:30	17:30	18:11	18:56
KURI	07:27	-	-	-	-	-	-	18:21	19:06
REIKAMA	-	-	-	14:33	16:25	-	-	-	-
PALADE	07:35	-	-	14:38	16:30	-	-	18:26	19:11
KÄRDLA *	07:45	-	-	14:52	16:40	-	-	18:35	19:20
VAEMLA TR.		08:18	11:41			17:38	17:38		
KÄINA		08:31	11:45			17:45	17:45		
TUBALA		08:47	12:01			-	-		
KÄRDLA *		08:55	12:10			-	-		
MÄNNAMAA						17:56	17:56		
AADMA						18:01	18:01		
VALGU						18:15	-		
KÄINA							18:15		
TUBALA							18:32		
KÄRDLA *							18:40		

KÄRDLA – KÄINA - HELTERMAA – KÄRDLA

Liini nr.	629	629
PÄEV	E-R	LP
KÄRDLA *	15:05	15:05
TUBALA	15:12	15:12
KÄINA	15:30	15:30
MÄELTSE	15:35	-
KAASIKU	15:43	-
VAEMLA	15:45	15:35
ÕUNAKU	15:49	15:40
SUUREMÕISA	15:53	15:45
HEILTERMAA s.	-	15:50 (P)
HEILTERMAA v.	-	16:10 (P)
SUUREMÕISA	16:17	16:17
PUTKASTE	16:27	16:27
KÄINA s.	16:30	16:30
KÄINA v.	16:50	16:50
PUTKASTE	16:52	16:52
SUUREMÕISA	17:05	17:05
HEILTERMAA s.	17:10	17:10
HEILTERMAA v.	17:20	17:20
SUUREMÕISA	17:30	17:30
HELLAMAA	17:37	17:37
KURI	17:41	17:41
PALADE	17:47	17:47
KÄRDLA *	17:58	17:58

KÄRDLA – KÄINA HELTERMAA–ÕNGU

Liini nr.	625
PÄEV	ETKNL
KÄRDLA *	19:20
TUBALA	19:28
KÄINA	19:45
SUUREMÕISA	19:55
HEILTERMAA s.	20:03
HEILTERMAA v.	20:25
SUUREMÕISA	20:32
VAEMLA	20:41
KÄINA	20:45
LUGUSE	20:50
KLEEMO TEE	20:52
JAUSA (II)	20:55
VALGU	21:00
EMMASTE	21:06
VIIRIMÄGI	21:10
METSALAUKA	21:12
KABUNA	21:14
SINIMA	21:17
NURSTE	21:21
HALDI	21:24
ÕNGU	21:28

VALGU – KÄINA - HELTERMAA - KÄRDLA

Liini nr.	633
PÄEV	E-P
VALGU	06:45
AADMA	07:00
MÄNNAMAA	07:06
KÄINA	07:22
SUUREMÕISA	07:37
SARVE	07:47
HEILTERMAA s.	07:50
HEILTERMAA v.	08:00
SUUREMÕISA	08:11
KURI	08:24
PALADE	08:32
KÄRDLA *	08:45

KÄINA – AADMA – KÄINA

Liini nr.	643	643
PÄEV	T	T
KÄINA	09:00	13:00
SELJA	09:03	13:04
KAIGUTSI	09:09	13:10
MÄNNAMAA	09:15	13:16
ÜHTRI	09:18	13:21
AADMA	09:20	13.24
LELU	09:30	13:32
LELU TR.	09:35	13:35
MÄNNAMAA	09:40	13:41
KAIGUTSI	09:48	13:48
SELJA	09:55	13:56
KÄINA	10:00	14:00

KÄINA – MÄNNAMAA LELUSELJA – EMMASTE VALGU – KÄINA

Liini nr.	627	627
PÄEV	E-R	E-N
KÄINA KOOL	15:30	17:04
KÄINA	15:31	17:05
NÕMME	15:35	-
SELJA	-	17:08
KAIGUTSI	15:41	17:12
MÄNNAMAA	15:45	17:18
ÜHTRI	15:49	17:24
AADMA	15:50	+
LELUSELJA	16:03	-
LELU	16:05	17:29
VALGU	16:13	17:40
EMMASTE	16:20	-
EMMASTE KOOL	16:23	-
EMMASTE	16:25	-
VALGU	16:31	17:40
JAUSA (II)	16:37	17:46
LUGUSE	16:41	17:52
KÄINA	16:46	17:58

ÜHTRI – MUDA – LELUSELJA MÄNNAMAA – MÄELTSE - RISTIVÄLJA – MOKA – KÄINA

Liini nr.	628
PÄEV	E-R
ÜHTRI	07:35
AADMA	07:37
MUDA	07:44
LELUSELJA	07:55
LELU	07:59
MÄNNAMAA	08:05
KAIGUTSI	08:08
KOLGA	08:16
MÄELTSE	08:18
RISTIVÄLJA	08:20
MOKA	08:21
KÄINA KOOL	08:26
KÄINA	08:28

KÄINA - KASSARI – SUUREMÕISA – KÄINA

Liini nr.	646	646	646	646
PÄEV	E-R	E-R	E-N	R
KÄINA	08:17	15:30	17:05	17:45
ARU	-	15:36	-	-
LUGUSE	08:11	15:38	17:10	17:49
ORJAKU	08:06	15:43	17:14	17:54
KASSARI	08:00	15:48	17:18	17:58
VAEMLA	07:51	15:55	+	18:04
SUUREMÕISA	-	-	17:30	-
KÄINA	07:47	16:00	17:42	18:10

KÄRDLA – LENNUJAAM – KÄRDLA

Liini nr.	200	200	200
PÄEV	E-R	L	E-R, P
KÄRDLA *	07:10	09:25	17:10
KESKVÄLJAK	07:11	09:26	17:11
PADU	07:14	09:29	17:14
LINNUMÄE	07:15	09:30	17:15
LENNUJAAM s.	07:20	09:35	17:20
LENNUJAAM v.	07:35	09:50	17:35
PADU	07:41	09:55	17:45
KESKVÄLJAK	07:43	09:59	17:47
KÄRDLA *	07:45	10:00	17:49

KÄINA-KOGRI KÄINA

Liini nr.	630
PÄEV	E-R
KÄINA	08:19
ALLIKA	08:21
KAASIKU	08:23
VAEMLA	08:25
KÄINA	08:28

* Kärkla Bussijaam

Nõudepeatus, kuhu buss reisijate puudumisel ei sõida

Info E-R 8:00-17:00: Hansa Bussiliinid (telefon: 4528950) või Kärkla bussijaam (telefon: 4631188)

Riigipühadel sõidavad maakonnaliinid pühapäevase sõidugraafiku järgi

Sõiduplaanid Internetis aadressil: <http://www.peatus.ee/#region;hiu>

Väljumised võivad muutuda vastavalt lendude toimumisele, info Kärkla lennujaamast

KAUGBUSSILIINIDE SÕIDUPLAANID Talvel alates 1.09.2018

Liin nr. 702

KÄRDLA - TALLINN - KÄRDLA

E - P		E - P
Reis nr.1		Reis nr.2
7:45	KÄRDLA BUSSIJAA	20:55
7:55	PALADE	20:45
8:02	HELLAMAA	20:38
8:06	HAAVAMÄGI	20:34
8:10	SUUREMÕISA	20:31
8:17	HELTERMAA	20:25
9:52	ROHUKÜLA	18:45
10:05	HAAPSALU	18:35
10:10	UUEMÕISA	18:28
11:15	VANA-PÄÄSKÜLA	17:15
11:35	TALLINN	16:55

Liin nr. 702

TALLINN - KÄRDLA - TALLINN

E - L		E - L
Reis nr.1		Reis nr. 2
8:00	TALLINN	20:35
8:20	VANA - PÄÄSKÜLA	20:15
9:27	UUEMÕISA	19:10
9:35	HAAPSALU	19:05
9:45	ROHUKÜLA	18:52
11:25	HELTERMAA	17:17
11:31	SUUREMÕISA	17:10
11:34	HAAVAMÄGI	17:06
11:38	HELLAMAA	17:02
11:45	PALADE	16:55
11:55	KÄRDLA BUSSIJAA	16:45

Liin nr. 705 TALLINN - LUIDJA - TALLINN

PÜHAPÄEVITI

11:55	BUSSIJAA	16:45
11:58	AIA	16:28
12:03	KROOGI	16:24
12:06	MALVASTE TEE	16:21
12:09	KIDASTE KPL.	16:17
12:12	REIGI	16:14
12:14	ROOTSI	16:13
12:16	PIHLAMÄGI	16:12
12:19	KÕRGESSAARE	16:10
12:24	LAUKA	16:05
12:28	KÕRGESSAARE	16:02
12:32	VISKOOSA	16:00
12:36	JÕERANNA	15:56
12:40	PAOPE	15:53
12:43	ROOLI	15:52
12:46	LUIDJA	15:50

Liin nr. 704

ÕNGU - KÄINA - TALLINN

R ja P		R ja P
Reis nr.1		Reis nr. 2
7:03	ÕNGU	21:22
7:08	HALDI	21:17
7:12	NURSTE	21:14
7:15	SINIMA	21:11
7:20	KABUNA	21:07
7:22	METSALAUKA	21:05
7:25	VIIRI	21:03
7:28	EMMASTE KOOL	21:01
7:35	EMMASTE	20:59
7:39	HARJU	20:55
7:41	VALGU	20:53
7:47	JAUSA	20:47
7:50	KLEEMU TEE	20:44
7:52	LUGUSE	20:42
8:00	KÄINA	20:40
8:03	VAEMLA	20:37
8:09	KALGINIIT	20:33
8:11	SUUREMÕISA	20:31
8:17	HELTERMAA	20:25
9:55	ROHUKÜLA	18:45
10:05	HAAPSALU	18:35
10:10	UUEMÕISA	18:28
11:15	VANA - PÄÄSKÜLA	17:15
11:35	TALLINN	16:55

Liin nr. 870 TALLINN - NURSTE - TALLINN

Reis nr.1 (P)		Reis nr.2 (P)
11:00	TALLINNA BUSSIJAA	20:35
11:20	VANA - PÄÄSKÜLA	20:15
11:32	HARUTEE	20:05
11:48	TURBA	19:45
12:15	TAEBLA	19:20
12:25	UUEMÕISA	19:10
12:33	HAAPSALU	19:05
12:45	ROHUKÜLA	18:52
14:25	HELTERMAA	17:10
14:30	SUUREMÕISA	17:05
14:32	KALGINIIT	17:00
14:37	VAEMLA	16:54
14:40	KÄINA	16:50
14:44	KLEEMU TEE	16:41
14:47	JAUSA II	16:38
14:52	VALGU	16:32
14:54	HARJU	16:30
14:57	EMMASTE	16:25
14:59	EMMASTE KOOL	16:20
15:01	VIIRI	16:17
15:03	METSALAUKA	16:15
15:05	KABUNA	16:12
15:08	SINIMA	16:08
15:10	NURSTE	16:05

MTÜde suurprojektide kaasrahastus

Hiiumaa vallavolikogu kehtestas 18. oktoobril mittetulundusliku tegevuse toetamise korra, mis reguleerib Hiiumaa valla eelarvest mittetulunduslikuks tegevuseks toetuse taotlemist, menetlemist, eraldamist ja kasutamise üle järelevalve teostamist.

Toetused on jagatud:

- 1) ürituste korraldamiseks – nii väikesed kui ka maakondlikud suurüritused;
- 2) tegevustoetuseks;
- 3) kohaliku külaelu ja külade ühistegevuse arendamiseks, sh külamajade ülalpidamiskulude katmiseks;
- 4) erinevatest fondidest ja programmidest rahastatavate investeeringuprojektide kaasfinantseerimiseks.

Ürituste korraldamiseks, tegevustoetuseks, kohaliku külaelu ja külade ühistegevuste arendamiseks on toetus kuni 1000 eurot ja taotluste esitamise tähtjaks 1. veebruar.

Investeeringuprojekti taotluse puhul on omafinantseering vähemalt 10% eelarvelisest kogumaksumusest. Omafinantseering on rahaline või rahaliselt mõõdetav.

Investeeringuprojektide kaasfinantseeringuks ja maakondlike suurürituste korraldamiseks on toetus alates 1000 eurost, taotlus esitatakse 1. oktoobriks, et sellega saaks arvestada valla eelarve koostamisel.

Käesoleval aastal esitatakse investeeringuprojektide kaasfinantseeringu ja maakondlike suurürituste taotlused erandlikult **1. novembriks 2018**. Taotlusvormid ja lisainfo Hiiumaa valla kodulehel.

Kogukondliku turvalisuse taotlusvoor

Kogukondliku turvalisuse maakondliku toetusvoor eesmärk on aidata kaasa ühiskonna kujunemisele, kus inimesed tunnevad end vabalt ja turvaliselt ning kogukonnad on turvalise elukeskkonna loomiseks võrgustunud, kus igaühe teadliku panuse ja kogukondliku koos tegutsemise kaudu on tagatud ohtude ennetamine ning nutikas ja tulemuslik reageerimine õnnetustele, korraldumistele ja kuritegudele.

Taotluste esitamise tähtaeg on 1. november 2018 kell 16.30

Kogukondliku turvalisuse maakondliku toetusvoor läbiviijaks Hiiu maakonnas on alates 2018. aastast Hiiumaa vallavalitsus. Taotlusvormid ja lisainfo vallavalitsuse veebilehel. Lisainfo: Kaja Sõrmus, e-post kaja.sormus@hiiumaa.ee, telefon 5345 9558

Noortevaldkonna tunnustamine

Emmaste vaba aja keskus kuulutas välja Hiiumaa noortevaldkonna tegijate tunnustuskonkursi 2018. Kandidaate saab esitada täites ära elektroonse vormi bit.ly/tunnustus2018 või saates meili emmastevak@hiiumaa.ee Ettepanekuid koos põhjendusega ootame kuni 14. novembrini.

Kandidaate saab esitada neljas kategoorias: aasta noorsootöötaja, aasta toetaja, aasta noor ja aasta sündmus

Noortevaldkonna tegijate tunnustamise eesmärk on esile tõsta noorsootöösse panustanud ning valdkonda edendanud inimesi ja organisatsioone ning silmapaistvamaid ja olulisemaid algatusi.

Nominatsioonid avalikustatakse noortevaldkonna tunnustussündmusel 22. novembril.

Kiitkem tublimaid kodanikke ja vabaühendusi!

Maakondlike arenduskeskuste eestvedamisel toimuvad Ühisnädalal igas maakonnas tunnustussündmused silmapaistvate kodanikuühenduste, ettevõtjate ja nende eestvedajate tänamiseks ning esitletmiseks.

Otsime Hiiumaa tublimaid ja aasta jooksul enim silma paistnud kodanikke ja vabaühendusi, kes väärivad tunnustust. Kandidaate saavad esitada kodanikuühendused, omavalitsus, äriühingud, üksikisikud ja mittetulundusühingud ise, kes oma tublit tegevust saavad ankeedis avalikustada.

Ettepanekuid ootame kuni 14. novembrini mitmes kategoorias: parim kodanikuühendus, uuenduslik algatus, koosmeelekanja, pärandikanja, parim vabatahtlik organisatsioon, parim vabatahtlik, kodanikuühiskonna toetaja, hooliv kodanik.

Esitamise vormid ja lisainfo leiad Hiiumaa arenduskeskuse veebilehelt. Tublimate tunnustamine toimub 27. novembril kl 16 Hiiumaa muuseumi Pikas majas.

Lisainfo: Kaja Sõrmus, SA Hiiumaa Arenduskeskus, MTÜ konsultant, tel 5345 9558, kaja.sormus@hiiumaa.ee

Ühisnädal otsib sündmusi

Kutsume üles kõiki ühendusi, kogukondi, ettevõtteid ja aktiivseid kodanikke korraldama üleeestilisel kodanikuühiskonna nädalal – Ühisnädalal erinevaid sündmusi, et haarata tegevustesse kõik Eestimaa kodanikud ja seeläbi tähistada kodanikuühiskonna sajandat tegutsemisaastat.

Enda sündmustest on võimalik anda märku kuni 11. novembrini Ühisnädala veebiaadressil: <http://uhisnadal.ee/esita-enda-sundmus/>

Ühisnädal on kodanikualgatust ja kodanikuühiskonda tutvustav nädal, mida korraldab Maakondlike Arenduskeskuste võrgustik koostöös partneritega. Sellel aastal toimub Ühisnädal juba kuuendat korda ja leiab aset 26. novembrist kuni 2. detsembrini, kodanikupäeva lähistel, üle Eesti. Ühisnädala toimumist toetab Kodanikuühiskonna Sihtkapital ja EV100 toimikond. Lisainfo: www.uhisnadal.ee

Uus üldplaneering

Hiiumaa vallavolikogu algatas 18. oktoobri 2018 otsusega nr 90 Hiiumaa valla uue üldplaneeringu ja keskkonnamõtjude strateegilise hindamise (KSH) koostamise. Üldplaneeringu eesmärgiks on kogu valla territooriumil ruumilise arengu põhimõtete ja suundade väljatöötamine, millega luuakse eeldused kvaliteetse ning jätkusuutliku elu- ja ehitatud keskkonna kujunemiseks.
Eesmärk on muuhulgas ühtlustada kogu valla territooriumil üldised maa- ja veealade ehitamise ja kasutamise tingimused, tiheasutus-alade, väärtuslike piirkondade, detailplaneeringu kohustusega alade, rohelise võrgustiku määramise põhimõtted ning kaitse.
Ootame kõigi huvitatud isikute ja organisatsioonide aktiivset osalemist nii avalikel aruteludel kui kirjalike ettepanekute esitamisel planeeringu ja KSH koostamise protsessi vältel.
Kõik ettepanekud ja tähelepanekud, mida soovite esitada juba lähteseisukohtade koostamisel arvestamiseks, palume saata aadressil valitsus@hiiumaa.ee
Üldplaneeringu ja keskkonnamõtju strateegilise hindamise algatamise otsusega on võimalik tutvuda tööpäeviti Hiiumaa valla-valitsuse arenguosakonnas ning Hiiumaa valla veebilehel vald.hiiumaa.ee

Sotsiaalosakonna teated

Sotsiaaltöötaja vastuvõtt Viskoosa Valitsejamajas 15. novembril kl 11–12.
Sotsiaaltoetuste taotluste vastuvõtmine 13. novembril Suuremõisa raamatukogus kell 10–12 ja Palade spordihoones kell 13–14. Info: Urme Soonvald tel 463 6844, 521 0997.
Kärdlas invabussi tellimine kohalikeks sõitudeks ja mandrisõidud rehabilitatsiooni- või meditsiini-asutusesse eakatele ja puudega inimestele. Info: Pille Alevi, pille.alevi@hiiumaa.ee, tel 505 5746 või 463 6094.
Kärdla sadama saun (Sadama 28/30): 10. ja 24. novembril kell 13–15 meestele, kell 15.30– 18 naistele. Pileti hind on 2.30.

Löö kaasa vabatahtliku seltsilisena!

Eesti Külaliikumine Kodukant alustas oktoobris vabatahtlike kaasamisega, et pakkuda vabatahtlikku toetust täisealistele erivajadustega inimestele ja eakatele.
Kandideerimisel tuleb täita avaldus, mille leiab Vabatahtlike Väravast: https://vabatahtlikud.ee/kuulutus/4962/
Kes arvutis avaldust täita ei saa, võib helistada koordinaator Ingrid Purgele, temaga kohtuda ja täita avalduse paberil.
Koordinaator võtab kõigi soovijatega ühendust, vesteldakse ja koos tehakse otsus, kas pakutu vabatahtlikule sobib. Kodukant pakub sobilikele kandidaatidele sissejuhatavat koolitust ja juhendamist ning võimalust vabatahtlikuna enesele ja teistele head teha.
Vabatahtlike pakutavad teenused ei ole mõeldud asendama sotsiaaltöötajat, vaid saavad pakkuda lisategevusi, mis tavapärase hoolekandeteenuse sisse ei mahu. Pakume vabatahtlikele võimalust olla hoolekandeteenuste juures tuge vajavale inimestele seltsiliseks, saatjaks ja toetajaks
lihtsamates kodutöodes, inimesega juttu ajada või jalutama minna, saata teda poes, ametiasutuses või mõnel üritusel.
Kellele tegevused võiks sobida?
Sellised tegevused sobivad hästi eakamatele inimestele, kel lapsed juba suureks kasvatatud ja vaba aega rohkem. Mitmel pool maailmas läbiviidud uuringud näitavad, et vanemas eas vabatahtlikena tegutsevatel inimestel on parem tervis ning rahuldust pakkuvad peresuhted kui neil inimestel, kes vabatahtlikud ei ole.
Samuti sobivad vabatahtlikeks gümnaasiumi- ja ülikoolinoored.
“Vabatahtlik tegevus pakub suurepäraselt võimalust juba noorena proovida, milline töövaldkond sobib ja milline mitte. Kutsekooli õpilane või tudeng saab vabatahtlikuna hoolekandesüsteemis tegutsedes suurepäraseid kogemusi, mis kuluvad ära edasises tööelus. Miks mitte teha oma kooli loovtööde, seminaride raames vabatahtliku tegevust talletades näiteks eakate inimeste lugusid, nende oskuseid ja teadmisi?”
Ootame aktiivselt osalema ka kogukondi, nii abivajajatest teada andes kui ka omalt poolt vaba-

tahtlikena oma kogukonna inimestele appi minnes. Nii saame oma kogukonnas elavaid inimesi toetada võimalikult kaua olema aktiivsed ja elama oma kodus. Teame, et juba täna mitmetes kogukondades vabatahtlik tegevus toimib, kutsume ennast meile teada andma ja liituma hanke tegevustega, et ka kõik juba tegutsevad vabatahtlikud saaksid koolitust, sõidukulude hüvitist ning oma kogemusega panustada mudeli arendamisse.
Kõigil, kel huvi tekkis, palume endast märku anda juba oktoobris. Vabatahtlikele mõeldud sissejuhatav koolitus toimub 3.-4. novembril.
Tegevused toimuvad hanke “Vabatahtlike rakendamise koostöömudeli testimine hoolekandesüsteemis ja üle-eestiliselt rakendatava koostöömudeli väljatöötamine” raames. Lisaks Hiiumaale on testimisse kaasatud veel viis maakonda: Harjumaa, Lääne-Virumaa, Põlvamaa, Pärnumaa ja Võrumaa.
Lisainfo: Ingrid Purge, Hiiumaa koordinaator, sydamepesa@gmail.com, tel: +372 5695 4846
Vaata lisa kodulehelt: https://vabatahtlikud.ee/sotsiaal/

Detailplaneeringud

Hiiumaa vallavalitsuse 19. septembri 2018 korraldusega nr 690 lõpetati Sarve külas Hallikivi kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 24. juuli 2013 korraldusega nr 251 Sarve külas Hallikivi kinnistu detailplaneeringu koostamise. Detailplaneeringut ei ole vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud.
Hiiumaa vallavalitsuse 19. septembri 2018 korraldusega nr 691 lõpetati Heltermaa külas Kadaka kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 23. oktoobri 2013 korraldusega nr 353 Heltermaa külas Kadaka kinnistu detailplaneeringu koostamise. Detailplaneeringut ei ole vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud.
Hiiumaa vallavalitsuse 19. septembri 2018 korraldusega nr 692 lõpetati Pühalepa külas Kivimäe kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 22. veebruari 2006 korraldusega nr 91 Pühalepa külas Kivimäe kinnistu detailplaneeringu koostamise. Detailplaneeringut ei ole vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud.
Hiiumaa vallavalitsuse 19. septembri 2018 korraldusega nr 693 lõpetati Hausma külas Kotkapesa katastriüksuse (63901:001:0870) detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 19. mail 2009 korraldusega nr 151 Hausma külas 63901:001:0870 katastriüksuse detailplaneeringu

koostamise. Detailplaneeringut ei ole vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud.
Hiiumaa vallavalitsuse 19. septembri 2018 korraldusega nr 694 lõpetati Soonlepa külas Kuu kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 5. aprilli 2006 korraldusega nr 189 Soonlepa külas Kuukinnistu detailplaneeringu koostamise. Detailplaneeringut ei ole vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud.
Hiiumaa vallavalitsuse 19. septembri 2018 korraldusega nr 695 lõpetati Värssu külas Leemendi kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 26. märtsi 2008 korraldusega nr 122 Värssu külas Leemendi kinnistu detailplaneeringu koostamise. Detailplaneeringut ei ole vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud.
Hiiumaa vallavalitsuse 19. septembri 2018 korraldusega nr 696 lõpetati Hellamaa külas Leesi kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 22. novembri 2005 korraldusega nr 509 Hellamaa külas Leesi kinnistu detailplaneeringu koostamise. Detailplaneeringut ole vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud.
Hiiumaa vallavalitsuse 19. septembri 2018 korraldusega nr 697 lõpetati Kukka külas Lepistiku kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 11. oktoobri 2006 korral-

dusega nr 516 Kukka külas Lepistiku kinnistu detailplaneeringu koostamise. Detailplaneeringut ei ole vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud.
Hiiumaa vallavalitsuse 19. septembri 2018 korraldusega nr 698 lõpetati Palukülas Liblika kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 5. aprilli 2006 korraldusega nr 190 Palukülas Liblika kinnistu detailplaneeringu koostamise. Detailplaneeringut ei ole vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud.
Hiiumaa vallavalitsuse 19. septembri 2018 korraldusega nr 699 lõpetati Sarve külas Markuse kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 7. oktoobri 2002 korraldusega nr 392 Sarve külas Markuse kinnistu detailplaneeringu koostamise. Detailplaneeringut ei ole vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud.
Hiiumaa vallavalitsuse 19. septembri 2018 korraldusega nr 700 lõpetati Salinõmme külas Meremäe kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 9. augusti 2006 korraldusega nr 422 Salinõmme külas Meremäe kinnistu detailplaneeringu koostamise. Detailplaneeringut ei ole vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud.
Hiiumaa vallavalitsuse 19. septembri 2018 korraldusega nr 701 lõpetati Salinõmme külas

Mäehansu kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 6. oktoobri 2004 korraldusega nr 408 Salinõmme külas Mäehansu kinnistu detailplaneeringu koostamise. Detailplaneeringut ei ole vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud.
Hiiumaa vallavalitsuse 19. septembri 2018 korraldusega nr 702 lõpetati Palade külas Orava kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 27. detsembri 2006 korraldusega nr 631 Palade külas Orava kinnistu detailplaneeringu koostamise. Detailplaneeringut ei ole vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud.
Hiiumaa vallavalitsuse 19. septembri 2018 korraldusega nr 703 lõpetati Suuremõisa külas Papsiniidu kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 5. veebruari 2007 korraldusega nr 36 Suuremõisa külas Papsiniidu kinnistu detailplaneeringu koostamise. Avaliku arutelu tulemusena võttis Pühalepa vallavalitsus 30. detsembril 2009 vastu korralduse nr 63 detailplaneeringusse paranduste sisseviimise kohta. Parandatud detailplaneeringut ei ole vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud.
Hiiumaa vallavalitsuse 19. septembri 2018 korraldusega nr 704 lõpetati Valipe külas Peetri kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus

algatas 7. oktoobri 2009 korraldusega nr 320 Valipe külas Peetri kinnistu detailplaneeringu koostamise. Detailplaneeringut ei ole vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud.
Hiiumaa vallavalitsuse 19. septembri 2018 korraldusega nr 705 lõpetati Hellamaa külas Ranna kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 15. jaanuari 2008 korraldusega nr 6 Hellamaa külas Ranna kinnistu detailplaneeringu koostamise. Detailplaneeringut ei ole vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud.
Hiiumaa vallavalitsuse 19. septembri 2018 korraldusega nr 706 lõpetati Kalgi külas Rohula kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 21. mai 2008 korraldusega nr 207 Kalgi külas Rohula kinnistu detailplaneeringu koostamise. Detailplaneeringut ei ole vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud.
Hiiumaa vallavalitsuse 19. septembri 2018 korraldusega nr 707 lõpetati Heltermaa külas Tõnu-Ivo kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 15. oktoobri 2008 korraldusega nr 439 Heltermaa külas Tõnu-Ivo kinnistu detailplaneeringu koostamise. Detailplaneeringut ei ole vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud.

Tule Hiiumaa valda tööle!

Vaata lisa Hiiumaa valla kodulehelt: vald.hiiumaa.ee/vabad-tookohad

Arenguspetsialist

Hiiumaa vallavalitsus võtab teenistusse arenguspetsialisti, kelle peamisteks ülesanneteks on:

- Valla arengut suunavate dokumentide koostamine ja uuendamise koordineerimine
- Toetuse saamise võimaluste leidmine
- Projektitaotluste koostamine
- Projektide juhtimine, läbiviimine ja aruandluse esitamise korraldamine
- Hange korraldamine
- Valdkondlike õigusaktide eelnõude koostamine
- Valla ettevõtete ja kodanikuühenduste nõustamine arendusvaldkonnas

Arenguspetsialisti tööpiirkond on Hiiumaa vald.

Dokumentide tähtaeg: 30. oktoober,

lisainfo: monika.pihlak@hiiumaa.ee

Kultuurispetsialist

Hiiumaa vallavalitsus võtab teenistusse kultuurispetsialisti, kelle peamisteks ülesanneteks on:

- kultuuriasutuste tegevuse koordineerimine ja nõustamine, koostöö korraldamine
- kultuurivaldkonna õigusaktide eelnõude koostamine ja ettekandmine
- valla kultuurisündmuste ja kultuurikalendri koordineerimine

Dokumentide tähtaeg: 31. oktoober, lisainfo: karin.kokla@hiiumaa.ee, tel 463 6070.

Lastekaitsepspetsialist

Hiiumaa vallavalitsus võtab teenistusse lastekaitsepspetsialisti, kelle põhiülesandeks on tagada laste hoolekande korraldamine Hiiumaa vallas.

Dokumentide tähtaeg: 30. oktoober,

lisainfo: kairi.loppe@hiiumaa.ee, tel 5333 0650.

Vallavanema abi

Hiiumaa vallavalitsus võtab teenistusse vallavanema abi, kelle peamisteks ülesanneteks on:

- Vallavanema ülesandel info kogumine, analüüsimine ja vahendamine juhi poolt määratud valdkonna arendamiseks, probleemide lahendamiseks või projektide juhtimisel.
- Koostöö koordineerimine sõprusomavalitsuste ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonidega ning omavalitsustega Eestis, ettepanekute tegemine välissuhete korraldamiseks ja arendamiseks.
- Osakondadeülese koostöö ja teabevahetuse korraldamine
- Vallavanema antud muud tööülesanded

Dokumentide tähtaeg: 30. oktoober,

lisainfo: reili.rand@hiiumaa.ee

Tööpakkumine: Sõru muuseumi direktor

Sõru muuseumi direktori peamised ülesanded:

- juhib ja esindab muuseumi
- koostab muuseumi iga-aastase tegevusplaani, eelarveprojekti ning muuseumi arengukava
- korraldab muuseumi statistilist arvestust ja esitab sellekohased aruanded
- koordineerib näituste, töötubade jms läbi viimist

Dokumentide tähtaeg: 16. november, lisainfo: hergo.tasuja@hiiumaa.ee

Tööpakkumine: Kärkla põhikooli õppealajuhataja

Kärkla põhikool ootab meeskonda särasilmset õppealajuhatajat.

Dokumentide tähtaeg: 11. november. Kontaktisik on direktor Margit Kagadze, tel 534 74 137.

Videokuulutus ja lisainfo kodulehel www.kardla.edu.ee.

Vingugaasiandur võib päästab elusid

Käesoleva aasta algusest on Eestis kohustuslik paigaldada vingugaasiandur kõikidesse eluruumidesse, milles asub korstnaga ühendatud gaasiseade, kuid mõistlik on vastav andur paigaldada kõikidesse eluruumidesse, kus asub näiteks puuküttega toimiv ahi, kamin või pliit.

Kiirabi tuvastab iga kuu mitmeid kordi juhtumeid, kus ahiküttega majades või korterites on vingugaasi kontsentratsioon lubatust kõrgem. Seetõttu soovib päästet meid paigaldada vingugaasianduri kõikidesse eluruumidesse, kus asub tahkekütteseade.

Vingugaasiandur hakkab tööle juhul, kui vingugaasi kontsentratsioon õhus läheneb tasemele, mis on ohtlik inimese tervisele. Andurita ei ole võimalik vingugaasi märgata, sest oma omadustelt on see värvitu, lõhnatu ja maitsetu. Vingugaasimürgituse esimeseks tunnusteks on peavalu, peapööritus, väsimus või iiveldus. Ärkvel olles ei pruugi inimene neid sümptomeid vingugaasiga seostada ning une pealt üldse mitte tajuda.

Probleemid saavad tihti alguse ebapiisavast ventilatsioonist

Ummistunud suitsulõõr ja puudulik ventilatsioon on vaid ühed näited, millest tekivad probleemid vingugaasiga. Korterritesse paigaldatud pakettaknad takistavad värske õhu juurdevoolu ja ventilatsioonilõõris ei teki vajalikku õhuvahetust. Isegi tavaline toidukõrbemine võib vingugaasi tekitada ja põhjustada mürgistuse, kuid igapäevaelus on põhiline vingugaasi tekitaja ikkagi liiga

vara kinni pandud ahjusiiber. Lisaks tekitavad probleeme vanad gaasipõletid, mida pole piisavalt hooldatud – nende kasutamisel võib mittetäieliku põlemisprotsessi käigus tekkidagi CO ehk vingugaas, mis levib nii, et meil sellest aimugi pole. Enamasti hukuvad inimesed tulekahjudes just mürgise suitsu sisse hingamise tagajärjel.

Mida teeb vingugaas meie organismis?

Vingugaasi inimorganismi tungimisel kaotab veri võime transportida hapnikku. Hemoglobiin, mis peaks veres hapnikku siduma ja transportima, hakkab hoopis vingugaasi kaasa haarama. Moodustub ohtlik ühend nimega karboksühemoglobiin ning inimene hakkab lämbuma. Süda pumpab ühe löögiga organismi laiali umbes klaasitäie verd, mistõttu jõuab vingugaas kopsudest üle organismi laiali väga kiiresti.

Mürgituse sümptomid olenevad sisse hingatava gaasi kogusest. Väikese koguse korral võib tekkida pulseerimine oimukohtades, uimasus, nõrkus, peavalu, tasakaaluhäire, kohin kõrvades, virvendus silmade ees, jalgade nõrkus, iiveldus, oksendamine, pisarate voolamine, kõhatamisvõime. Edasi võivad esineda nägemis- ja kuulmishallutsinatsioonid, pulsi kiirenemine ning vererõhu tõus, tekib loidus, unisus, teadvusekadu, hingamishäired. Raske mürgituse korral kaotab inimene teadvuse, ajutegevus lakkab, saabub surm.

Suitsuandurist ei ole vingugaasi tuvastamisel abi

Suitsuandurist ei ole vingugaasi tuvastamisel abi. Vingugaasi varajaseks avastamiseks on vajalik paigaldada vingugaasiandur, mis

annab märku vaid siis, kui vingugaasi kontsentratsioon õhus hakkab lähenema tasemele, mis on ohtlik inimese tervisele. Üks vingugaasiandur on mõeldud kasutamiseks ühes ruumis, sest seade näitab vaid anduri juures leviva CO taset.

Andur mõõdab kõige täpsemalt inimese hingamiskõrgusel

Erinevalt suitsuandurist tuleb vingugaasiandur kinnitada ruumi seinale, umbes 0,5-1,5 meetri kõrgusele põrandast. Kogenud spetsialistid soovivad paigaldada anduri n-ö hingamiskõrgusele ehk elutoas tasemele, kus on inimese nägu diivanil istudes, magamistoas umbes padjakõrgusele. Mitmekorralise elamu puhul soovitage vingugaasianduri paigaldada igale korrusele. Võimalusel ka igasse magamistuppa. Lisainfo kodutarbija gaasiohutuse kohta leiab siit: <https://www.tja.ee/et/gaasiohutuse-meelespea>

Mida teha, kui vingugaasiandur hakkab tööle?

Esmalt tuleb kiiresti avada aknad, ukseid ja ruum korralikult tuulutada. Lülita välja kõik soojusseadmed ja/või ära kustuta tuli ahjus või pliidi all. Kutsuge kohale kvalifitseeritud tehnik, kes aitab probleemi lahendada, enne ärge ise soojusseadmeid sisse lülitage. Kui keegi põeb vingugaasi mürgituse sümptomeid: peavalu, pea käib ringi, süda paha, oksendamine, kutsuge kohale kiirabi ja viivitamatult toimetage kannatanuid värske õhu kätte.

Maris Moorits

Lääne päästkeskuse kommunikatsioonijuht

Kärkla põhikool – ettevõtlik kool

Esimese koolina Hiiumaal sai Kärkla põhikool 18. oktoobril Paides toimunud üleriiklikul haridusfestivalil kätte Ettevõtliku Kooli baastaseme kvaliteeditunnuse.

Antud kvaliteeditunnusega tunnistab maakondlike arenduskeskuste võrgustik, et kärkla põhikooli kollektiiv on omandanud vajalikud teadmised ja oskused ettevõtliku õppe süsteemseks rakendamiseks koolis, kool on kogukonnale avatud, kaasab aktiivselt partnereid ja püüab

arendada õpilastes ettevõtlikku eluhoiakut läbi süsteemsete sisuliste tegevuste kõikides koolielu valdkondades. Kool on viinud läbi põhjaliku eneseanalüüsi ja sisehindamise, mille tulemused on realselt mõõdetavad.

Taseme saavutamine vastavalt Ettevõtliku Kooli standardile on kogukonnale ja partneritele sel-

geks märgiks õppeasutuse kvaliteedist, õppeasutus on võrreldav teiste sama kvaliteedistandardit omavate õppeasutustega Eestis. Ettevõtliku Kooli võrgustikku kuulub üle 100 haridusasutuse Eestis

Emmaste noored jahtisid aardeid

24. septembril toimus Emmaste noortekeskuses Nutikas aardejaht. Päevase sündmusena plaanitud tegevus osutus aga laste seas niivõrd populaarseks, et kokku sai aardejahil käia viiel päeval ja osales üle poole Emmaste kooli õpilastest.

Noortele pakkus põnevust otsi-

da punkte Emmaste ümbruses, kasutades selleks tahvelarvuteid. Ekraanil olid kuvatud meetrid punktini, abiks suunanool. Punktides oli vaja lahendada erinevaid foto- ja videoülesandeid nt fotolavastus teemal "Printsess ja konn" või teises punktis video teemal "Lumivalgeke ja 7 põialpoissi".

Tahvelarvutid on soetatud projekti Nutikas Hiiumaa raames,

mida toetas Eesti Noorsootöö Keskus avatud noortekeskuste taotlusvoorst. Projekti üheks eesmärgiks on arendada nutikat noorsootööd.

86,7% osalejatest ütles, et selline aardejaht võiks veel toimuda. Noorte soovile vastu tulles, toimub mäng taas noorsootöönädalal ehk 19.–23. novembril.

Kristel Pisa

Emmaste noorsootöötaja

Hiiumaa sotsiaalkeskuses

Kõrgessaare päevakeskuses:

Esmaspäeviti ja kolmapäeviti kl 15–16
tervisevõimlemisring

Kolmapäeviti kl 13–14.30 seniortantsu-
ring

5. novembril ja 3. detsembril alates kl
8.30 pediküüriteenus. Info ja registreerimine Eve Heinmaa tel
516 3126

7., 19., 21. novembril alates kell 8.30 massaažiteenus, seansi pik-
kus 1 tund – hind 15 eurot, 2 tundi – hind 22 eurot. Eelnevalt ette
registreerida Eve Heinmaa tel 516 3126.

15. novembril kl 13 koosviibimine: sünnipäevalaste õnnitlemine,
Swedbanki esindaja räägib teemal „Autentimisvahendid ja -võima-
lused” ja Krista Luuk teemal „Talve vastu apteegi- ja eneseabiga”.
Transport: 11.45 Kiivera, 12.20 Kidaste, 12.25 Rootsi, Pihla, 12.30
Lauka, Viskoosa.

20. novembril alates kl 8 juuksur. Eelnev registreerimine Sirje Vaku
tel 463 1297; 5666 2317

22.-23. novembril väljasõit MTÜ Vikerkaar liikmetega Rakveresse.
Väljasõit 22. novembril 7.25 Lauka, 7.30 Viskoosa, 7.50 Kärda.
Kaasa võtta ID-kaart, pensionitunnistus, ujumisriided.

27. novembril väljasõit Käina ujulasse: jõusaali kasutamine kl
12–12.30, vesivõimlemine kl 12.30–14, treener Helin Käärmees.
Osavõtust teatada Heli tel 469 3712 või 5333 9472. Osalustasu 5
eurot. Transport: 11.05 Kõrgessaare, Lauka, 11.10 Viskoosa, 11.15
Kidaste, 11.30 Kärda

Kõrgessaare päevakeskus osutab pesu pesemise ja dušiteenust,
eelnevalt kokku leppida Inna tel 504 2292.

Tegevustoas

1. novembril Tsirkusepäev Kõrgessaare päevakeskuses kl 10–16.

7. novembril üleestiline Vaimupuu fotokonkursi lõpetamine
Tallinnas

14. novembril kl 10 kliendiinfopäev Kõrgessaare päevakeskuses

21. novembril kl 10 meisterkokk Margus – õunakook

26. novembril kl 11 Jalutuskäik Kärda tänavatel

Tund muusikaga **neljapäeviti** kell 11.

Erivajadustega laste kompetentsikeskus annab teada, et
30. oktoobril kell 10–13 koguneb esimest korda **erivajadustega**
laste vanemate tugirühm. Rühm koguneb edaspidi kord kuus ja on
eeskätt mõeldud vanemate toetuseks, info ja teabe jagamiseks.
Täpsem info Monika Ligelt: monika@sotsiaalkeskus.ee või tele-
fonil 53077353.

Kõik huvitatud on teretulnud!

Omastehooldajad

29. novembril omastehooldajate päev kl 13–17
Rannapaargus.

Vajaliku infot omastehooldajatele. Tutvusta-
takse tooteid, mis kergendavad omastehool-
dajate koormust. Tule koos sõbraga! Täpsem
info Raili tel 508 8164

Omastehooldajate jõuluüritus toimub 14. detsembril kell 17
Sõnajala sööklas.

Osalusest anna teada Railile 7. detsembriks: tel 508 8164

Koolitus: Suhtlemine pressiga

Koolitus toimub 20.–21. novembril Kärda Tuuru majas

Koolituse eesmärk on anda koolitusest osavõtjale teadmised ja
arusaamad, millised on eduka suhtluse baasoskused ning anda
teadmised erinevate kommunikatiivsete olukordade ära tundmiseks
ja ülevaade nende lahendamise praktikatest. Ülevaade kuulamise ja
vastamistehnikate baasoskustest, ülevaade enda mitteverbaalsetest
(nt kõne eripärad, iseloomulikud kehaliigutused jne) eripäradest, üle-
vaade konflikti- ja selle lahendamise tüüpide ja läbirääkimiste stra-
teegiatest. Osalustasu 48 eurot sisaldab lõunasööke ja kohvipause.
Koolitaja Illari Lään. Lisainfo: Katrin Sarapuu, tel 5341 5285
katrin.sarapuu@hiiumaa.ee,

Vabavara laupäev(ak) 2018

Laupäev, 24. november kl. 10 – 18, Kärda PK arvutiklass, Uus tn. 2, Kärda.

Soovija(te) olemasolul ka laupäev, 17. november kl. 10 – 14, Emmaste raamatukogu.

Vabavara - sõbralik, meeldiv, muretu, kindel - tasuta paigaldus
töökorras arvutitele ja ka sobilikele 'arvuti-vanakestele':

Linux operatsioonisüsteem, **LibreOffice** kontoritarkvara, **ID-kaardi** tugi jpm.

Võimalusel tarkvaraline abi ka arvutitele, mille op.-süsteemiks on
'raudselt suletud aken' - **MS Windows** või 'juba hammustatud õun' - **Apple**.

Toiteplokki ja -juhe hädavajalikud! Lisaseadmete kaasavõtmine pole oluline.

Hea tuju tingimata kaasa! Ruumides ei suitsetata!

Palume teatada - **tingimata aegsasti - küsimused, osalemissoov ja**
vabavaraliseks muudetavate või abivajavate arvutite arv korraldajatele:

Tõnu Soop 504 6209 sopsik@gmail.com

Urmus Luuk (Apple) 5383 7946 urmasluuk@gmail.com

Jalmer Lipu jalmer.lipu@hak.edu.ee

Veiko Aasma 5648 1210 veiko.aasma@gmail.com

Kohalike teede sulgemine

Alates 1. novembrist sulgeb
vallavalitsus kohalikud teed
üle 3,5 tonni teljekoormuse-
ga veokitele. Erandkorras on
vedu lubatud vedaja taotluse
ja garantiikirja alusel Hiiumaa
vallavalitsuse poolt välja an-
tud eriloaga. Eriloaga sätesta-
takse vedaja kohustus pärast
veo lõppemist teekatte taas-
tamiseks vähemalt enne loa
saamist fikseeritud seisukor-
da. Loa saab taotleda kohali-
kust osavallast või e-posti teel
valitsus@hiiumaa.ee.

Kasside steriliseerimine

Hiiumaa loomakliinik ja Hiiu-
maa vallavalitsus korraldavad
novembrikuus soodustingi-
mustel kasside steriliseerimi-
se ja kastreerimise.

Emase kassi steriliseerimine
omanikule 45 eurot ja isa-
se kassi steriliseerimine 25
eurot.

Täpsem info ja registreerimi-
ne Hiiumaa loomakliinikus:
Maris Kriggulson, tel 5624
7818

autor ja lavastaja
väino uibo

**NAISED
MEESTE
MAAILMAS**

kersti
sepp

tiia
marist

7.11 Kõrgessaare VAK
8.11 Kärda kultuurikeskuse
kinosaal

algus kell 19.00

I osa
Arstilkäik

Ükskõik, kelleks või
milleks me siia ilma oleme
sündinud, kõik me vajame
armastust! Seda enam, kui
sa oled noor naine...

II osa
Hõbepulm

Kui oled oma õnne ja armas-
tuse leidnud, siis märkad
mõne aja pärast, et see
vajab kaitset. Mitte keegi
ei ütle sulle, kuidas
armastust kaitsta...

pilet 5€
etenduse kestus: üks tund

SAAREMAA
THEATER

13. november
kell 18.00

Kärda Kultuurikeskus

KONTSERT

**NAERAN
TUPPA
PÄIKESE**

KÄRDLA PÕHIKOOLI MUDILASKOOR
KÄRDLA KAMMERKOOR
DIRIGENT RAILI KAIBALD
KONTSERTMEISTER ULLA MÖLDER

KÄRDLA PÕHIKOOLI ÕPILASED

KÄRDLA MUUSIKAKOOLI SOLISTID

KAVAS EESTI MUUSIKA
JA LUULE

TOETAJA KÄRDLA PÕHIKOOL KONTSERT ON TASUTA PÜHENDUSEGA ISADELE

Tulekul Hiiumaal

R, 26. oktoober

kl 9.30–17.00 VII Lääne-Eesti turismikonverents “Kalamari või põldmari – kumb on luksuslikum?” Suuremõisa lossis

kl 15 tugitoolitund Aivar Viidiku-ga Hellamaa perekeskuses

kl 19 kinoõhtu šampanjabaaris Kork: “Astrid Lindgreni rääkimata lugu”. Eelregistreerimisega

Kl 18–20 veedisko Käina ujulas. DJ Maier

L, 27. oktoober

kl 11–14 õmblemise töötuba Riina tikkimisstuudios

kl 11–16 Kassari kirbuturg Kassari rahvamajas

kl 12–15 Perepäev mardi- ja kadripäeva ootuses Pikas majas

kl 18 U16 jalgpallivõistlus FC Hiiumaa – Paide Linnameeskond Kärkla staadionil

kl 23–4 video Disco Rannapaargus

P, 28. oktoober

kl 10–11.30 veeohutuskoolitus Kärkla sadamas

kl 11 Hiiumaa valla sünnipäeva ühine matk Inna Lepikuga RMK Leemeti metsaonni juurest. Matka lõpetuseks saab koos vallavanemaga teed juua ja suppi süüa. Loositakse auhindu fotoekskursiooni edukalt läbinute vahel

kl 13 Hiiumaa Kino: “Pisipäkk” 3D Kärkla kinosaaalis

kl 15 Hiiumaa Kino: “Esimene inimene” Kärkla kinosaaalis

kl 17.30 Hiiumaa Kino: “Christopher Robin ja Karupoeg Puhh” Kärkla kinosaaalis

E, 29. oktoober

kl 17 Korterühistute infopäev vallamajas Kärklas

T, 30. oktoober

kl 17.30 raamatukogupäevad: Raamatumaitsmine täiskasvanutele (eelregistreerimisega) Kärkla raamatukogus

kl 18.30 karikasarja Aasta ujuja 2018/2019 II etapp Käina ujulas

kl 19 stand-up show “Oma jope” Käina kultuurikeskuses

K, 31. oktoober

kl 16 Hiiumaa Kino: “Pisipäkk” Kärkla kinosaaalis

kl 18 Hiiumaa Kino: “Christopher Robin ja Karupoeg Puhh” Kärkla kinosaaalis

kl 20 Hiiumaa Kino: “Esimene inimene” Kärkla kinosaaalis

L, 3. november

kl 11–14 õmblemise töötuba Riina tikkimisstuudios

Emmaste raamatukogu 100

P, 4. november

kl 11–16 Kaitseliidu Ristnaotsa retk. Eelregistreerimisega

E, 5. november

kl 19 kinoõhtu “Vello Salo. Igapäeva elu müstika” Orjaku külamajas

T, 6. november

kl 10–14 Hiiumaa metsateede kasutamise õppepäev. Kogunemine Vanajõe oru bussipeatuses

kl 13–18 Verekeskuse doonori-päev Kärkla kultuurikeskuses

K, 7. november

kl 9–12 Verekeskuse doonori-päev Käina kultuurikeskuses

kl 19 Saaremaa teatri etendus “Naised meeste maailmas” Kõrgessaare vaba aja keskuses

N, 8. november

kl 15–19 Hiiumaa arenguseminar Suuremõisa lossis

kl 18 Oskuste öö kohvikus Pada-konn Suuremõisa lossis

kl 19 Saaremaa teatri etendus “Naised meeste maailmas” Kärkla kultuurikeskuses

R, 9. november

kl 16 Hakkame santima/Süüta tuluke santidele Sõru muuseumis

kl 16.45 Hiiumaa rahvaralli 2018

L, 10. november

kl 11–14 õmblemise töötuba Riina tikkimisstuudios

kl 15 isadepäeva kontsert-aktus. Hiiumaa aasta isa 2018 tunnustamine Suuremõisa lossis

kl 18 kontsert Jaan Sööt ja Andre Maaker “Armastusfilm” Orjaku külamajas

Hiiumaa rahvaralli 2018

P, 11. november

kl 10 isadepäeva maleturniir Kõrgessaare vaba aja keskuses

E, 12. november

kl 18 Urmas Sisaski vokaaltsükkel Marie Underi luulele “Ganymedes”. Anu-Mari Uuspõld – sopran, Tiiu Sisask – klaver. Kärkla muusikakooli saalis

T, 13. november

kl 18 kontsert “Naeran tuppa

päikese” Kärkla kultuurikeskuses. Esineb Kärkla Kammerkoor, põhikooli mudilaskoor, muusikakooli solistid. Tasuta

N, 15. november

kl 12–17 sotsiaalmeediakoolitus turismiettevõtjatele ja teistele Kassari puhkekeskuses

L, 17. november

kl 10–14 *Vabavara laupäev(ak) 2018* Emmaste raamatukogus (soovijate olemasolul)

kl 11–14 õmblemise töötuba Riina tikkimisstuudios

kl 23 Hiiumaa rahvapidu vol 1 Carribas

T, 20. november

kl 10 alustab kahepäevane koolitus: suhtlemine pressiga Hiiumaa arenduskeskuses

L, 24. november

kl 10–18 *Vabavara laupäev(ak) 2018* Kärkla põhikooli arvutiklassis

kl 11 Kadriturniir võrkpallis naiskondadele Kõrgessaare vaba aja keskuses

kl 11–14 õmblemise töötuba Riina tikkimisstuudios

kl 23 Terminaator LIVE Carribas Hiiumaa lahtised meistrivõistlused laskmises

N, 27. november

Salme rahvateatri etendus “Limonaadi Ets” Kärkla kultuurikeskuses

Karikasarja Aasta ujuja 2018/2019 etapp Käina ujulas

K, 28. november

kl 18 laste teadusklubi Palade loodushariduskeskuses

R, 30. novembril

Hiiumaa turismiasjaliste hooaja lõpuseminar. Jälgi reklaami Hiiumaa arenduskeskuse kodulehel ja Facebooki lehel

Näitused

Kärkla kultuurikeskuse näituseruums

1.–30. novembril JOOSTES HUNTIDEGA

Anna oma sündmusest teada!

SA Hiiumaa Arenduskeskus kogub infot 2019. aastal Hiiumaal toimuvate ürituste kohta!

Palun sisesta oma ürituse info allolevasse vormi **hiljemalt 11. novembril 2018**.

Saadud andmed:

- edastame 2019. aasta **turismi-infokataloogi** koostajatele

- edastame **hiiumaa.ee** ja **events.hiiumaa** ürituste kalendri toimetajatele

- sisestame **puhkaeestis.ee** ja **visitestonia.com** portaalidesse

Lisaks jagame saadud andmeid **EASi turismiarenduskeskusele** ja **MTÜ-le Lääne-Eesti Turism**, kes turundavad meie sündmusi enda kanalites väljaspool Hiiumaad ja Eestit.

Ürituse sisestamise vorm - <http://bit.ly/yritused2019>

Hiiumaa arenduskeskus

Hiiumaa muuseumis

Kassari muuseumimaja

Uus näitus! „Elu saarel. Tuli, vesi, õhk, maa.”

Näitus heidab pilgu ennekõike hiidlaste elu argipäeva nähtustele ja sündmustele, kuid jätab ruumi ka filosoofilistele mõtisklustele ning olulistele pöördepunktile saare ajaloo. Tuhanded aastad inimese elust on siin esitatud läbi nelja ürgelemendi, mis juba pealkirjas mainitud. Ei ole juhtumiste kronoloogilist järjestust, on seosed, oskused, võimalused ja paratamatus. Näitus on esemerohe ning lisaks teada-tuntud tarbeesemetele on seal ka mõned päris kaasaegsed kohapeal valmistatud asjad.

Põhiidee ja esemevalik tulid H. Põllolt, kujunduse kontseptsioon ja tehnilised lahendused tegid Mae Kivilo ja Kaarel Kuusk. Näituse ehitamise ja ülespanemisega tegelesid aga pea kõik muuseumi töötajad.

Uus ekspositsioon sai sisseseade hankimisel toetust LEADER programmis.

Pikk maja

Eesti Klaasikunstnike ühenduse aastanäitus “Tuli klaas” avatud kuni 3. novembrini

Näitusega tähistatakse 390 aasta möödumist Hüti klaasikoja rajamisest Hiiumaal ja klaasitööstuse tulemisest Eesti aladele.

Näitus Pikas majas on seotud ürgelemendiga „tuli” ja sõnaga „tulemine”. Väljapaneku ühe osa moodustab lühike sissevaade taustalukku – Hüti klaasikoja lugu. Teine aga on Eesti klaasikunsti olemus ja olevik aastal 2018, tulemus värskeimades vormides ja mitmekesisuses – diskreetne, ekspressiivne, habras, tugev, nähtav, nähtamatu. Ambivalentsete omadustega, ambivalentsete sõnadega kirjeldatav. Kuum, külm.

Alates 10. novembrist on Pikas majas külastajatele avatud kunstinäitus „Aarne Miikmaa 110”.

8. oktoobril täitis 110 aastat Aarne Miikmaa sünnist. Tegemist on väljapaistvaima Kärklase sirgunud kunstnikuga ja Ants Laikmaa õpilasega. Näitusel on eksponeeritud töid Tartu kunstimuuseumist, Hiiumaa muuseumi kogust ja mitmest erakollektsioonist.

Lahtiolekuajad:

Pikk maja avatud E–L 10–17

Kassari muuseumimaja avatud T–L 10–17

Rudolf Tobiase majamuuseum ja Mihkli talumuuseum avatud ettetellimisel.

Muuseumi lahtiolekuajad avatud ka meene- ja raamatupood. Laienenud on muuseumipoe raamatuväljak. Riilulitel leidub häid raamatuid hiiumaa-, ajaloo-, loodus-, kokandus- ja käsitöövõilistele, sekka ka lasteraamatuid ja koolikirjandust.

Lisainfo: 463 2091 või info@muuseum.hiiumaa.ee

Perepäev „Mardi- ja kadripäeva ootuses”. Kutsume kõiki hiidlasi märkama ja kasutama elavat mardi- ja kadripäeva pärimust. Soovime innustada neid, kes plaanivad mardi- ja kadrisanti jooksma minna, aga kajulgustada kõiki Hiiumaa kodusid oma uksi avama martidele ja kadridele, sest nii pääseb ka järgmise aasta õnn kodudesse.

27. oktoobril kell 12–15 ootame kõiki peresid Pikka majja perepäevale „Mardi- ja kadripäeva ootuses”.

Meisterdame mardimaske ja saame teada, mida mardi- ja kadripäeval lauale panna, valmistame mardile makke ning kadrile kärke.

Perepäeval osalemine on tasuta. Sanditamist toetab Eesti Kultuurkapital.

Hiiumaa arenguseminar toimub 8. novembril kell 15 Suuremõisa lossis

Seminaril leiab aset värskest valminud trükise “Hiiumaa majandusülevaade 2017” tutvustamine, kuulata saab inspireerivaid ettekandeid ning üle antakse 2017. aasta tubimatele ettevõtjatele tunnustused.

28. oktoobril kell 10–11.30 toimub Kärkla sadamas välitingimustes kõigile huvilistele veeohutuskoolitus

Käsitletavad teemad:

- Kui oled hätta sattunud, siis kuidas sellest teavitada?
- Millised on erinevad võimalused enesepäästmiseks?
- Erinevate päästevahendite kasutamine
- Erinevate märguannete kasutamine hätta sattumisel

Koolituse viivad läbi politsei- ja piirivalveamet, päästeamet ja Hiiumaa vabatahtlik merepääste selts.

Koolitus toimub Hiiumaa valla projekti „Liikumisaktiivsuse tõstmine treeningvõimaluste mitmekesistamise kaudu” tegevusena, projekt on saanud rahastust LEADER-meetmest.

MEIE SEAST ON LAHKUNUD

AADO SAMMAL
RAIVO KOGERMANN
NEEME LIND
HELJA REHA

ELVI KUBJA
LUULE HEINASTE
LINDA MÜÜRISSEPP
KÜLLIKI VARIND

Kaastunne lähedastele!

Nelja Nurga galerii

Ülle Marksi joonistuste näitus “Ajalik ja ajatu. Ruum minus ja mu ümber” on avatud kuni 10. novembrini.

15. novembril avame Irina Tammise personaalnäituse. Täpsem info meie FB lehel: www.facebook.com/neljanurga

Nelja Nurga galerii on sügistalvisel perioodil avatud reedeti ja laupäeviti kell 11–15. Muudel aegadel kokkuleppel. Helistage: Valev Sein 529 6580, Helle-Mare Kömmus 529 9429, Kaja Hiis-Rinne 510 9255, Kalli Sein 503 2246, kalli@sein.ee

Hiiumaa Teataja, Hiiumaa valla väljaanne
Toimetaja Liina Siniveer, tel 5386 7606, liina.siniveer@hiiumaa.ee
Kujundus ja küljendus Kersti Simsalu
Trükikoda Printall
Hiiumaa Teataja ilmub kord kuus. Info ja teated järgmise kuu lehte on oodatud eelneva kuu 20. kuupäevaks: liina.siniveer@hiiumaa.ee